

TARANTELA SU TARANTULU

RIMAS DAIGONAS

'Tarantela su tarantulu', šitaip vadintinas JAV ir sovietinio bloko medaus mėnuo. Arabų kraštų ir Izraelio karo įvykiai į JAV ir SSSR santykius įnešė keiksmų. Nebe taip jau 'šiltai' sovietinė spauda mini JAV vardą. Amerika ir vėl tapo 'imperialistų stovykla', 'karo kurstytojų' klika, etc. Sovietai išradę keiksmų gamyboje. Toje srityje jiems 'socialistinės' nereikalingos. Kremliaus opinijai sužinoti užtenka atskleisti politinio humoro organą 'Krokodil'. Iš žurnalo puslapių ir vėl žiūri į jus 'dolerių imperatoriai', 'vaikų degintojai napolmo bombomis', 'taikos balandžio čirškintojai ant nusmukusių dolerių laužo'...

Kremlius ir 'Krokodil', ranka ranką beplaudami, išradę keikti Ameriką. Maskvos ir Washingtono medaus mėnuo, atrodo, pasibaigė komitragiškai. Atsidaro plačiausia Kissingeriui veiklos perspektyvos: kaip atstatyti SSSR ir JAV medaus mėnesio atmosferą?

Kaip vyksta tarantela su tarantulu Tolimuosiuose Rytuose? Pekinas neturi juk progų prarasti su Washingtonu medaus mėnesio atmosferos. Pekinas neturi taikinių, kuriuos ginkluodamas, krėstų šunys Amerikai. Negi sukelia ginkluotą konfliktą Europoje ginkluodamas... Albaniją? O Indonezija jau išslydo iš JAV interesų orbitos. Dešimtį metų Pentagonas su Kongreso talka 'gynė' Saigoną nuo komunistų. Gynyba apvainikuota Nobelio taikos premija, paskirta Kissingeriui.

Nėra abejonės, kad Pekinas yra suinteresuotas ilgai ir pastoviai draugyste su Amerika. Į rūsius padėti priešamerikiniai plakatai. Plačiai pradarytos vizitų durys įtakingesniems amerikiečiams. Spaudoje skamba net paliaupsinimai Washingtonui ir prezidentui. Bet iš esmės Pekino ir Washingtono santykiai norėtų likti tokie pat korektiškai-diplomatiniai ir kitam prezidentui atsisėdus ovalinėje Baltųjų Rūmų menėje. Atrodo, Pekinas norėtų ilgai džiaugtis nauju politiniu klimatu, kuris prieš porą metų ten buvo atvežtas per Nixono vizitą. Ar čia yra gili politinė šarmentis? Ar tarantela su tarantulu, kuris yra netoli kiniškojo drakono dydžio, yra tikrai iliuzija, reikalinga trumpam laikui?

Publicistai ir vertintojai prognozių neieško. Pragmatistinės washingtoninės nuotikos pasitenkina šios dienos reikalu. Į sceną žengia ekonominiai (priedu ir kultūriniai) mainai, pasidalinimai mokslinių patyrimų ir esminis susipratimas (bipartisan understanding).

Valstybinis reikalas priverčia priminti akis į principus, kurie jau nebeprincipais atrodo. Dviejų milžinų, JAV ir Mao Kinijos, santalka tampa nauju principu, nubloškiančiu 'susmulkėjusius' senus principus, išpareigo-

KRIZĖS PASĖKOS

Sovietų džiaugsmas ir nusivylimas

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Sukakčių ir iškilnių progų dažnai atrodo, kad žmonija daro nemažą pažangą. Kiek giliau pažūrėjus, pro iškilmingą skraistę nesunku išžiūrėti nuolatinę kovą tarp išminties ir kvailumo, kurioje dažniausiai nulemia atsitiktinumas. Tai liudija ne tik prezidento Nixono bėdos, bet ir paskutinė energijos krizė.

Turint kiek fantazijos nesunku visur išžiūrėti kokių tamsių jėgų samokslą. Tokia Sovietų Sąjunga, griežtai kontroliuojanti milijonų žmonių mintis ir veiksmus, paprastai yra laikoma visų kapitalistinių nelaimių kaltininke. Už tat ir kaltė dėl energijos krizės buvo jai primate-tama.

Ne be to, kad sovietai dėl jos pradžioje nesidžiaugė. Pavyzdžiui 'Išvestija' išvedžiojo: 'Tai yra pamoka turtingai imperijai (suprask -- JAV), kuri turėdama vos šešis nuosimčius viso pasaulio gyventojų suvartodavo 30% pasaulio energijos... Ji smunka žemyn'.

Sovietų propaganda jau seniai kurstė arabus atsikratyti svetima išnaudotojai ir naftos ginklų panaudojimo kovai už tautinius interesus. Bet kai arabai taip padarė, sovietai greitai turėjo nusivilti tokios akcijos rezultatais. Jei prieš energijos krizę sovietai atrodė vieninteliais arabų draugais, galinčiais padėti prieš Izraelio užmačias, tai dabar, arabams sugebėjus panaudoti naftos ginklą sovietai jiems pasidarė visai nereikalingi. Derybos eina tarp JAV ir arabų valstybių, sovietų balso nedaug boja-ma. Sovietų laivyno Viduržemio jūros eskadra staiga neteko savo turėto svorio. Net galimas Suez kanalo atidarymas, leisiantis sovietams greitai permesti savo laivyno dalis į Indijos vandenyną, nebus dideliu laimėjimu, jei jie neturės atsparos punktų ir sim-patingai nusiteikusių, bend-

rimus, pažadus, 'garbės žodžius'.

Nauja, imponantiška 'Vienos Kinijos' teorija yra tas orkestras, kuriam grojant korektiškai šoka įdomi, ginklais ir milžiniškomis teritorijomis stora pora: JAV ir Mao Kinija.

'Vienos Kinijos' teorija automatiškai įjungia Taiwaną į Mao Kinijos sąstatą. Bet, matyt taip jau sutarta, status quo turi išlikti. Taiwaną išmetė iš savo dangoraižio tautų apsisprendimo teisės 'gerbimo' sutvėrta Jungtinių Tautų organizacija Amerikai tylinti! 'Vienos Kinijos' teorija tapo kūnu!

Kremlinis 'Krokodil', per du dešimtmečius keikęs Taiwaną, nepaskyrė nė eilutės Čiang Kai-šeko pralaimėjimui. 'Krokodil' tylėjo, nes vieton Taiwaną į dangoraižį įsikraustė pilvūzas Mao.

Jeigu egzistuoja 'Vienos Kinijos' tokia beprincipinė teorija, mums labai svarbu žinoti, ar nesukurta 'Vienos SSSR' teorija, pagal kurią Pabaltijo problema bus prilyginta Taiwano aukai, kurios rėmuose bus realizuota 'Vienos SSSR' politika?

ru interesų turinčių valstybių. Už tat dabar lengva su-prasti, kodėl jie siūlė amerikiečiams kartu tvarkyti Vid. Rytus ir norėjo patys vieni siųsti savo kariuomenę neva tai Egiptui gelbėti. Šiandien egiptiečiai turi būti daugiau dėkingi Saudi Arabijos karaliui Feisalui, kuris neturi diplomatinių santykių su Maskva, negu Sovietų Sąjungai.

Už tat pirmasis džiaugsmas dėl energijos krizės Sovietų laikraščiuose greitai praėjo. Dabar net galima išžiūrėti arabų valdovų kritiką. Ypač jų satelitų propagandoje, pvz. Radio Praha nesenai citavo Libijos valdovo Gaddafi pareiškimą, kad esą 'geriau sutikti su Izraelio kolonizacija negu priimti sovietų pagalbą'. Tai buvo pristatyta kaip 'prieš-sovietinė isterika'.

Maža to. Brežnevas ir jo artimieji tikėjosi kapitalistinio pasaulio pagalbos savo ūkiui modernizuoti. Dabar net jų pačių daviniais vieno darbininko našumas sovietų pramonėje siekia tik 41% amerikiečio našumo. Žemės ūkyje tas skirtumas dar didesnis. Vieno kolūkiečio darbo našumas yra vos 11% Amerikos fermerio. Sovietams reikalinga Vakarų pagalba ir Sibiro turtams išnaudoti. Tačiau arabų boikoto ir energijos krizės pasėkoje, amerikiečiai nieko nenori girdėti apie tuos turtus. Amerika visai protingai apsisprendė siekti nepriklausomybės nuo užsienio importų energijos srityje. Ji nėra suinteresuota dujomis iš Sibiro. Naujiems energijos šaltiniams namuose išvystyti reikalingai kapitalai, kurie negali būti pa-

skolinti sovietams. Eventualiai, kova su energijos trūkumu gali privesti prie glaudesnio Europos, Japonijos ir Amerikos bendravimo, kurį dabar ir siūlo Kissingeris.

Vieną žodžiu, energijos krizė duoda daugiau gerų progų JAV negu Sovietų Sąjungai. Jei tik Nixono administracija nebūtų daugiau ar mažiau suparaližuota Watergate bylos, kurią pradėjo vieno žmogelio -- McCord -- išplepėjimas...

Cincinnati lietuvų laimėjimas

Prieš ketverius metus Cincinnati mieste Traveler klubas suorganizavo pirmą tautų šventę. Tada joje dalyvavo 20 tautybių ir tarp jų buvo lietuviai. Pernai -- trečiaisiais šios šventės metais -- lietuvių paviljonas laimėjo pirmąją vietą. Šiais metais Cincinnati tautų šventėje dalyvavo 26 tautos, kurių daugumas jau gavo gana didelę paramą iš savo ambasadų ir konsulatų. Lietuviai šįmet vėl dalyvavo, bet jų paviljonui niekas iš šalies nepadėjo; tai vėl buvo savo darbo ir kūrybingumo pavyzdys. Kaip ir anksčiau lietuvių pasirodymas prilygo ir Vak. Vokietijai ir Lenkijai ir Skandinavams. Reikia tiesiog stebėtis, kaip sau jėlė žmonių su pasiryžimu ir kūrybingumu gali padaryti daugiau, negu pinigai nupėka ir blizgučiai nušviečia.

Kaip ir pereinamais metais taip ir šįmet šios parodos 'spiritus movens' buvo dipl.

(Nukelta į 2 psl.)

Š.m. gruodžio 8-9 d., naujame Kultūros Židinyje, Brooklyn, N.Y. buvo atidaryta I-ji meno paroda dail. Jurgio Juodžio dedikuota Simo Kudirkos, Romo Kalantos ir kitų Lietuvos didvyrių garbei. Atidarymo žodį tarė gen. kons. A. Simutis, dailininką pristatė dail. Č. Janušas. Sveikino LB New Yorko Apygardos pirm. A. Vakselis. Žmonių susirinko atidarymo akademiją apie 150. Kūrinių buvo išstatyta 47. Parodą rengė LFB New Yorko sambūris, vadovaujamas dr. B. Radzivano. Nuotraukoje J. Juodžio kūrinys 'Pro patria'.

Mirė Birutė Novickienė

Adv. Birutė Novickienė 1936 veikliausiais ir laimingiausiais gyvenimo metais.

Praeitą penktadienį, gruodžio 14 d. New Yorke mirė adv. Birutė Novickienė-Gri-gaitytė, sulaukusi 85 metų amžiaus.

Gimusi Kapčiūnų km. Pakruojo valsč., ji buvo pirmoji moteris baigusi Lietuvos universitetą 1924 m. Nuo 1918 m. ji dirbo Valsčybės Taryboje, vėliau Steigiamajame Seime ir I ir II Seimo protokolų biuro vedėja.

Priklausė Lietuvos soc. liaudininkų partijai, o nuo 1923 m. Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjungai.

Pasitraukus nuo sovietų okupacijos, nors suparaližuota, aktyviai dalyvavo Lietuvos laisvinimo veikloje, teisininkų organizacijoje, Pabaltijo moterų taryboje ir kitose organizacijose.

Su velione atsisveikinimas įvyko sekmadienį ir pirmadienį buvo gausaus būrio artimųjų ir draugų palydėta į amžino poilsio vietą.

Velionė nuliūdime paliko dukrą ir sūnų, bei jų šeimas.

SKANDINAVAI ŠIAUŠIASI PRIEŠ SOCIALISTUS

BRONIUS AUŠROTAS

Po II-jo Pasaulinio karo laisvoje V. Europoje, buvusios gana populiarios socialistų partijos, o ypač tvirtos D. Britanijoje ir trijose kaimyninėse Skandinavijos valstybėse, paskutiniaisiais metais vis labiau nustoja pasitikejimo plačiuose gyventojų sluoksniuose. Žymus gyventojų nepasitenkinimas socialistais prasiveržė Anglijoje antrą kartą po karo, kai konservatoriai Anglijoje vadovaujami Edward Heat, 1970 metų pavasarį, laimėjo rinkimus prieš įsistiprinusius socialistus.

Tačiau socialistų partijų pralaimėjimai Norvegijoje ir Švedijoje š.m. rugsėjį yra pateikę nemažą staigmeną visiems politiško gyvenimo Skandinavijoje stebėtojams. Bet tai, kas įvyko praėjusią savaitę Danijoje, galima būtų pavadinti, 'tikra revoliucija prieš socialistų valdymą'.

Savaitraštis Time, savo XII. 17 laidoje, rašydamas apie Danijoje tik įvykusius rinkimus sako, kad 'švedai po 41 metų socialistų nekontroliuojamo valdymo beveik atėmė jų turėtą daugumą parlamente; gi socialistų daugumą Norvegijoje sumažino per pusę. Kai tuo tarpu danų balsuotojai visiškai sugniuždė socialistų parlamente turėtą daugumą, kartu su jais deciduodami kitas keturias valdžios aparate sėdėjusias

partijas. Į naują Danijos Folketing'ą buvo išrinkti parlamentarai iš naujų 5-rių partijų. 'Tuo būdu, Danijos parlamentas pavirto nepagydomu ligoniu, kurį tegali išgydyti nauji rinkimai', tęsia žurnalistas.

Savaitraštis toliau rašydamas apie danų nepasitenkinimą savo socialistine santvarka sako, kad 'danai yra labiausiai mokesčiais apkrauti piliečiai iš visų pasaulyje esančių supramonintų kraštų gyventojų. Gi naujasis vyriausybės pasiūlymas, panaikinti išskaitas nuo nuosimčių, mokamų ant nekilnojamo turto paskolų, būtų dar labiau sumažinęs ir taip jau mažutes piliečių algas, kurias jie gali kas mėnesį parsinešti į namus. Taigi, šis paskutinis piliečių algų galimas sumažinimas 'yra perpildęs ir taip jau su kaupu pilną karčių socialistinių gėrimų taure'.

Nežiūrint socialistų žadimų gerovių, danai jais nepatikėjo, ir, ši kartą, net 1/6, t.y. 500,000 rinkėjų iš trijų milijonų balsuotojų pasisakė už Progreso Partiją. Pastarajai vadovauja keistuolis milijonierius - advokatas Mogens Glistrup. Savo prieš rinkiminę kalbos Glistrup reikalavo visiško valdžios aparato panaikinimo. Ir nors tokis reikalavimas skamba, lyg nesąmonė, bet

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuvaitės Cincinnati tautų šventėje. Iš kairės: Asta Vytenaitė, Katarina Raifonienė ir Danutė Fedyk.

CINCINNATI LIETUVIAI...

(Atkelta iš 1 psl.)
ekon. Horacijus Žibas, kuris ir paviljoną suprojektavo ir jo pastatymui vadovavo. Jam į pagalbą atėjo Cincinnati Lietuvos Vyčiai, su Maryte Fedyk ir jos šeima.

P. Fedyk yra Lietuvos Vyčių kuopos pirmininkė ir ji bei jos vyras Juozas Fedyk su dideliu nuoširdumu ir savo darbu padėjo paviljoną pastatyti. Daug prie šio darbo prisidėjo p.p. J. Maezer. Juozas Maezer buvęs Lietuvos Vyčių pirmininkas ir p. Maezer, dabartinė vicepirmininkė įdėjo daug darbo ir laiko parodos paruošime. Ekspozitai parodai buvo surinkti ne tik iš apylinkės, bet net ir iš Chicago. Ypatingą pagalbą suteikė chigagiečiai Barauskai, Paškevičiai ir Vėžiai leisdami pasinaudoti lietuviškais liaudies meno kūrniais.

Šių metų tema buvo liaudies medžio skulptūra išreikšta trim būdais: mitologija, religija ir kasdienybė. Religinio meno sekcijoj buvo matomas gana didelio masto Rūpintojėlis, liaudies meno pieta ir keletas kryžių. Mitologijos skyrių sudarė įvairios skulptūros vaizduojančios vėlnio pasakas, Kastytį ir Jūrą ir Kelmės siuveljė. Kasdienybės skyriuje buvo sudėti drožiniai lėkščių, šukštų, šakučių ir peilių. Paviljono sienos buvo papuoštos lietuviškais audiniais ir juostomis.

Kiekvienam besidominčiam lankytojui lietuviškas apsirėdę tautiniais drabužiais atsakinėjo į klausimus ir taip pat dalino vieno puslapio lapus aprašančius parodą ir duodančius trumpą Lietuvos istoriją. Šis žinių lapas buvo sutalpinamas ant lietuviško lango piešinio paruošto p. Viltrakinės, kuri savo meniškais sugebėjimais yra padėjusi kiekvienai lietuvių parodai. Prie šio darbo – paviljono planavimui ir paruošimui daug prisidėjo p.p. Bieliauskai, Liaubai, Maezer'iai, Kregždės ir Raifonai. Daug techniško darbo atliko taip pat ir Lietuvos Vyčių Cincinnati kuopos sekretorė Asta Vytenaitė.

Šios rūšies įvykis didesnė lietuvių grupė, tur būt būtų gana eilinis įvykis. Bet Cincinnati lietuviams tai buvo didelis laimėjimas, nes jų grupė susideda tik iš keliolikos šeimų. Tai buvo didelis laimėjimas ir dėl to, kad tai buvo proga pristatyti Lietuvą 45,000 žmonių lankiusių parodą ir paaiškinti jiems, kad Lietuva yra gyva ir kūrybinga, kaip gyvi ir kūrybingi jos darbininkai šiame krašte. Šiais metais lietuvių premijos laimėti negalėjo, nes to neleido taisyklės. Bet ir be premijos jie laimėjo, nes jie parodė savo kūrybingumą, originalumą ir darbštumą.

Cincinnati lietuvių neturi laiko nei partiniams, nei tautiniams ginčams. Čia ir jaunieji ir senieji kartu dir-

ba, nes čia net generacijų tarpas būtų negalimas priimti liuksusas. Tur būt, čia yra ne tik lietuviškumo, bet ir ekumeniško dvasia daugiau išsiplėtojusi, negu kur kitur. Nors pagrindinė organizacija čia yra Lietuvos Vyčių ribose, bet joje gali rasti sau vietas ir katalikai ir liuteronai – visi lietuviai. Susirinkimuose čia yra kalbama ir lietuviškai ir angliškai, bet visi čia žino, kad nežiūrint kokią kalbą jie vartoja, jie visi yra garbingos Lietuvos sūnūs ir dukros. Cincinnati lietuviai būdami Amerikos tautų tirdimo centre, sugebėjo ir sugeba nesutirpti, likti savitais ir net kitiems savo istorijos ir kultūros parodyti.

(v)

Skandinavai...

(Atkelta iš 1 psl.)

danai, nepakęsdami socialis-
tų vykdomos 'gerbūvio valstybės įkūrimo', nusisuko nuo socialistų, valdžiusių Daniją net 28-rius metus. Progreso Partijos vadas – pakviesėlis giriasi, kad jis per pastaruosius 6-rius metus nėra mokėjęs jokių mokesčių. Jo nuomone, didžioji valdžios aparate dirbančių 600,000 tarnautojų dalis reikia atleisti, nes jie nedaro nieko, bet 'tik groja smulkais ant biurokatiškų popierių.

M. Glistrup, gana lengvapėdiškai, yra pasiūlęs balsuotojams visiškai panaikinti Gynybos ir Užsienio Reikalų Ministerijas. 'Danija vis tiek negali su nieku kariauti ir nuo nieko atsiginti, teigia progresistas Glistrup. 'Vietoje armijos mes geriau įsirenkime gerai veikiančią automatiško telefono atsakymų tarnybą, kuri, invazijos atveju, atsakytų, rusiškai 'Mes pasiduodame!'. Jis taip pat pasiūlė panaikinti mokesčius nuo tų piliečių pajamų, uždirbančių 10,000 ar mažiau dolerių per metus laiko. 'Tik kvailiai moka mokesčius. Ir didžiausias nusikaltimas prieš bendruomenę yra mokesčių rinkimas', tvirtina Glistrup.

Savo reforminiuose sumanymuose Glistrup reikalavo sumažinti 20 dabartinių Danijos ministerijų paliekant tik aštuonias. Jo nuomone taip pat esanti niekam nereikalinga ir premjero įstiga. Gi pats progresistų vadas norėtų užimti 'Biurokratijos Panaikinimo' ministeriją. Matyti, kad Glistrup sumanymai labai patiko danams ir iš 179 Parlamento vietų, progresistai išrinko 28 atstovus, tapdami antrąja Danijos stipriausia partija po socialistų.

Socialistų partijos ir valdžios pirmininkas Anker Jorgensen, praradęs rinkimuose 24 parlamento vietas pareiškė atsistatydinsias. Gi M. Glistrup, karalienei Margrethe II, pasiūlė sudaryti naują valdžią. Tik visa bėda, kad nei viena partija dar nesutiko įeiti į Glistrup vadovaujamą kabinetą.

ŠVARNAS SUGINTAITIS

Ištrauka iš Vytauto Alanto istorinio romano 'ŠVENTARAGIS'

II-jo tomo, kuris baigiamas rinkti

(2)

— Pasakyk, ką tavo žodžiai reiškia? — jis paklausė:

— Nežinau, tai yra dievų kalba. Aš net nemokėčiau pakartoti, ką esu pasakiusi, — aiškiaregė vėl nusigrėžė į aukurą, lyg ir duodama suprasti, kad pokalbis baigtas, ir Šventaragis šventyklą apleido.

Į pranašystes jis žiūrėjo abejingai, nors ir tikėjo esant žmonių, turinčių išskirtinę dovaną savo protu ir nuojauta praskleisti rytojauš uždangą. Tokiais žmonėmis jis laikė amžino atminimo Alkaragio Tvirbutą ir dabar Indrę. Jos regėjimai jam nieko gero nelėmė, nors ir didelių blogybių nepranašavo. Tarp kit ko jam savotiškai praskambėjo Indrės žodžiai apie sukuriuojančią upę ir apie kovojantį su srove vytį, kuris galų gale išsikapanoja į krantą ir čia sutinkamas kanklininko su dievų įkvėpta giesme! Nors ir vengdamas įžeisti aukštesnės jėgos, Šventaragis vis dėlto negalėjo susilaikyti nešyptelėjęs iš tokių keistų ir neįtikėtinų pranašysčių, tik jam dingtelėjo, kad Indrės žodžiai turi kažką bendra su Malūnėlio įspėjimais. Aiškiaregė minėjo kažkokių patamsio gaivalus, o juokdarys ragino apsidairyti "iš kokio urvelio kyšo gyvatės buožė"! Bet ar gali tikėti juokdary? Gal tai tik jo nugirsti gandai ir jo paties prasimanymai? O kiek teisybės Indrės pranašystėse?

Šiaip ar taip Indrės regėjimai ir Malūnėlio įspėjimas paakino Šventaragį galutinai apsispręsti. Reikalo nebeatidėliodamas, jis nuėjo pilin, pasiprašė Mindaugo priimamas ir prašė jį leisti jam keliauti į rytus ieškoti brolio. Valdovas keliauti leido, tik liepė grįžti vasarop, nes esąs jam numatęs kitą kelionę. Palinkėdamas sėkmės, Mindaugas pridūrė:

— Jei surasi savo brolių, pasakyk jam grįžti Lietuvon: mums čia reikia gerų kardininkų ir karvedžių. — Šventaragis atsisveikino ir išėjo.

Smulkiai aptaręs pradėtos statyti savo sodybos darbus su meistras, Šventaragis vieną gražų pavasario rytą iškeliavo į rytus su Mantu, šiliniu, Vygantu ir Eikučiu. Juos lydėjo Borisas.

* * *

Kernavės-Polocko-Pskovo vieškelis tikrai jau buvo pradžiuves, kaip sakė Borisas. Jaunų vyrų draugonė linksmai traukė į rytus. Šventaragis jojo savo Viesulu, o jo draugai, Mindaugui leidus, jojo iš valdovo žirgynų pasirinktais geriausiais ristūnais. Kelionė būtų buvusi dar kur kas linksmesnė, jei nebūtų jojęs su jais Borisas. Jis jojo prastu žemdirbio kuinu ir labai pyko, kai Šventaragis su savo vyrais dėl juoko nušoliuodavo pirmyn, o jį palikdavo toli užpakalyje.

Keliauninkus nustebino gan gyvas vieškelio eismas. Tuo keliu Lietuvos sostinė susisiekdavo su dideliais savo rytinių provincijų miestais: Polocku ir Vitebsku. Nuo Polocko vieškelis šakojosi: viena šakaėjo toliau į rytus — Pskovą ir dar toliau į Didįjį Naugardą, o kita į pietus — Vitebską. Be vietinio ir tarp miestinio susisiektimo, Šventaragio draugonė sutiko Mindaugo greitinkų, kurie palaikė nuolatinius ryšius tarp sostinės ir provincijų vietininkų: vieni tekūnai skubėjo į rytus, kiti grįžo atgal. Ilgos, tvirtų sargybų lydimos, vežimų voros važiuo Lietuvos link. Borisas jiems išaiškino, jog tai esančios miestų duoklės, gabenamos Lietuvos valdovui. Vežimai esą prikrauti kailių, grūdų, medaus, sidabro, vietinių gaminių ir kitokių gėrybių. Daiktais vieškeliu nudulkėdavo vedamų žirgų būriai, o kartais jiems pastodavo kelių didelės galvių bandos.

— Viskas Lietuvai, viskas Lietuvai! — lingavo galvą Borisas labai nepatenkintas.

Protarpiais Šventaragis jojo giliai susimąstęs. Jis žodis žodin prisiminė žynio Dieveltos pasakytą kalbą savo mokiniams Alkaragyje, kai jis ten su savo draugais atklydo po gaisro girioje. Amžinojo atminimo išminčius tada jiems kalbėjo apie lietuvių genties praeitį, tarp kit ko tvirtindamas, jog esą reikėtų keliauti dienų dienas žirgu, kol pasiektum mūsų prosenolių gyventų plotų ribas, kad tie beribiai plotai būtų įsiterpę tarp Volgos ir Juodųjų bei Baltijos jūrų ir kad mažiaugtos imperijos viduriu ejęs didysis Gintaro kelias, apimęs Dniepro, Dniestro bei Pruto upynus pietuose ir Vyslos, Nemuno bei Dauguvos upynus šiaurėje. Ir ypačiai jam tada įstrigo galvon Dieveltos žodžiai, kad "vargu ar patys mūsų prosenoliai žinojo, kur baigiasi jų žemės". Ir jis pamena, kaip jaudinosi ir pyko ant savo protėvių, kam jie prarado savo didžiąją imperiją...

Šventaragis matė, kad Mindaugas stengiasi atgauti prosenolių žemes. Jo mojai vis toliau siekia į rytus. Jis jau valdo Polocką, Minską ir Juodąją Rusiją, ir jo įtaka jau siekia Pskovą ir, be abejo, ji ten nestos. Jo tėvynainiai viešpatniai joja į rytus, nešdami savo iečių smagaliais nukeriautoms slavų gentims jų Likimą, arba ir patys maskolių miestai pasiduoda Lietuvos valdovo globon. Praėjusiais amžiais tuo pačiu keliuėjo didieji Lietuvos kunigai Algimantas, Šventaragis, Rimgaudas ir kiti, dabar jų pėdomis eina Rimgaudo sūnus Mindaugas. Jis jungia palaidas lietuvių gentis į vieną smogiamąjį ir apsiginamąjį kumštį. Tai gerai, bet Šventaragiui nedavė ramybės lietuvių Likimas atkariautose žemėse...

Jis su liūdesiu galvojo, kad lietuviai prie savo žemių ribų nusimauna klumpes ir skuba įsispirti į

svetimą autuvą ligi tik tas ribas peržengia. Jam knietė kodėl jo broliai savame krašte atkakliai laikosi savo tikėjimo ir su kalaviju rankoje jį gina nuo dievų įsi-brovėlių, bet, iškeliaję svetur, lengvai jų išsižada ir puola svetimų dievų glėbin, užmiršdami savo genties papročius ir kalbą? Kodėl jo gentainiai pasitiki savais dievais tėvynėje ir lengvabūdiškai nusigrėžia nuo jų iš jos iškėlę koją? Svetimos gentys, tarsi milžiniškos iš rytų atplūstančios bangos, užlieja lietuvių žemes ir paskandina jų sodybas, o ir patys jo broliai, ligi tik įbrenda į tą jūrą, stengiasi ko greičiausiai patys pasiskandinti!

— Mes nugalime priešą ginklu ir atsisėdame į jų sostus, bet galų gale jie nugalį mus ir mūsų protu bei krauju apvaisina savo gentis, — mąstė Šventaragis jodamas. — Gal atplėšti svetimos žemės lopą lengviau, kaip kad jį prisiūti prie savojo švarko? O gal mes, atkakliai kovodami už savo laisvę, nenorime primesti kitiems vergijos? Mes norime valdyti kitus ir reikalaujame iš jų duoklių, bet mes net nebandome išplėsti iš jų savivaldos ir tikėjimo laisvės. Mes laimime kardu ir mūsų valdovų lanksčia ir lakia išmintimi, bet tas laimėjimas tik laikinis, nes mūsų ten pasodintos dinastijos sutampa su vietiniais gyventojais, užmiršta kas esą ir ilgainiui net atkreipia savo ginklą prieš savo brolius. Dėl laikinos galybės mes prarandame ateitį! Kur atsakymas į tą didžiąją mūsų genties mįslę?

Vakarop jie išsuko iš didžiojo kelio ir pajojė per lauką pravažinėtomis provėžomis iki miškelio, dairydami patogesnes vietas nakvynei ir geros ganyklos žirgams.

Vyrai tuoju sukūrė lauželį ir, pasmeigę iešmais, ėmė kepti pasiimtus kelionei kepsnius. Stiprus, patrauklus mėsos kvapnis pasklido ore. Jiems bevalgant, iš krūmų išlindo keista, pusnuogė žmogysta, vilkinti skylėtu, nešvariu maišu. Vyriškio ilgi, drėgni, kaltunuoti plaukai driekėsi ant pečių, o ilga plati, juoda barzda dengė gauruotą krūtinę. Žmogėno veidas buvo apžėlęs gyvaplaukiais ir, atrodo, mėnesiais nematęs vandens.

— Mūsų išganytojas viešpats Jėzus Kristus teškalsina jus! — tarė žmogėnas storu balsu, žemai nusilenkdamas.

— Kas jis toks? — paklausė Šventaragis Borisą.

— Jis šventas vyras, atsiskyrėlis vardu Teodozijas, — atsakė su pagarba atsistodamas Borisas. — Jis čia gyvena oloje ir maitinasi šaknelėmis, kaip mūsų viešpats Jėzus Kristus dykroje. Gal leisi, kneziau, prisėsti jam prie mūsų ugniakuro? — paklausė Borisas.

(Bus daugiau)

**NEPAMIRŠKITE
ĮSIGYTI
PIRMĄJĮ TOMĄ,
KOL DAR
NEIŠPARDUOTA**

**Antroji laida
nebus
leidžiama**

ŠVENTARAGIS

VYTAUTO ALANTO istorinis romanas
iš Mindaugo laikų. I tomas 408 psl. Kietais viršeliais 6 dol., minkštais — 5 dol. Aplankas dail. T. Valiaus.

Tai knyga, kurią pradėjus skaityti, negalima atsitraukti, kol nebaigiamas paskutinis puslapis.

Paskubėkite įsigyti knygą pas platintojus ar tiesiog Dirvoje.

----- (Iškirpti) -----

DIRVA

P. O. BOX 03206

CLEVELAND, OHIO 44103

Siunčiu dol. ir prašau atsiųsti man V. Alanto romaną Šventaragis I tomą.

Pavardė ir vardas

Adresas

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRAŠANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKŪNAS

Mes siekiame tų pačių idealų

EMILIJA ČEKIENĖ
ALT S-gos Pirmininkė

Kiekvieno artimo žmogaus mirtį skaudžiai pergyvename, tačiau ir artimiausi draugai netrukus mirusį užmiršta, tik šeimos nariams jo išėjimas palieka amžiną tuštumą.

Kada išlydime žmogų, gyvenusį ir dirbusį ne vien sau, ne vien savo šeimos gerovei ir ateičiai kurti, bet visos tautos, netekus liūdį ir mirties sukaktis mini visa tauta ir jos nariai svetimuose kraštuose.

Ateinančių metų pradžioje sueina 30 metų nuo tragiškos mirties, kuri ištiko nepriklausomos Lietuvos pirmąjį ir vėliau paskutinį Lietuvos valstybės prezidentą Antaną Smetoną.

Mirtis, ištikusi jį 1944 m. sausio 9 dieną, buvo netikėta, tragiška lietuvių tautai, siekiančiai išsivaduoti iš slogios vergijos, nepaprastai skaudi ir lyg simboliška jos likimui, – rašė tada The Cleveland Press dienraštis.

– Antanas Smetona was a great man, not because his country was great, for it was very small, but by virtue of his character. He was great because his one desire was to aid his people and promote the cause of freedom in the world. He was great because he was true to his ideals, – rašė The Plain Dealer vedamajame.

A. Smetonos mirtį plačiai paminėjo JAV anglų kalba spauda ir objektyviai nušvietė jo kilnią asmenybę ir didžius nuopelnus savo tautai. Jo mirtis buvo paminėta taip pat Argentinoje, Brazilijoje ir Urugvajuje tų kraštų vyriausybė.

Jam, kaip ir kiekvienam valstybės pirmajam prezidentui teko ne vien išrinktam, tautos patikėtam perimti nepriklausomos valstybės vairą, bet ir prieš tai daug ir ilgai pasidarbuoti savo tėvynės laisvės atkūrimo darbe, ką jis atliko savo gabia plunksna itin ryžtingai ir tolerantiškai, spaudą nepaprastai vertindamas, ką pabrėžia savo laiške, rašytam 1-ajam Naujosios Romuvos žurnalo numeriui šiuos žodžius:

– Laikraštis leisti yra nemažas džiaugsmas, bet ir didelis vargas. Žmonės, apie jį susitelkę, turi daug vilčių pasakyti kitiems, ką jaučia savyje geriausio. Juk kiekvieno šviesa, žiburiuojanti sieloje, veržiasi aikštėn pasireikšti.

Laikraštis yra talkos darbas, dirbamų žmonių; ta pačia linkme einančių, to paties tikslo siekiančių. Jie surasti ir suderinti yra redakcijos uždavinys. Kai tas pirmas uždavinys pasiseka, tai jau daug įveikta. Bet

tai tik pradžia. Sukurtas šviesos židiny, reikia saugoti kad neužblėstų, reikia nuolat budėti, kad jo vėjai nenusmeltų. O budėti šiuo metu nelengva. Laikraštis skiriamas visiems, o tiems visiems įtikti negalima. Kad neiškryptum iš savo linkmės, tenka pakilti aukščiau savęs ir aukščiau kitų, išsižiūrėjus tieson. O ji yra teisybė ir meilė Kristaus mums palikta. Teisingai ir iš meilės kurti nėra lengvas darbas ypačiai laikraštiniui, kad aplinkui šėlsta apmaudas ir netiesia, kada teisybės vardu dangstosi neteisybė, kada meilės vardu teikiasi neapykanta. (A. Smetona, 462).

– Piktąjį spauda yra pavojingesnė taikai, negu įvairiausias nuodingos dujos ir naujoviški ginklai. Ne paslaptis, kad daug kartais ir labai rimtų pasaulio laikraščių yra paperkami. Papirkti jie skelbia netiesą, melą ir neapykantą. Ir tai dar laikraščiai tų valstybių, tų tautų, kurių rankose randasi karo ir taikos raktai, – kalbėjo A. Smetona, keldamas spaudos reikšmę. Kad tai yra tiesa, mes šiais laikais gyvendami svetimuose kraštuose turime puikią progą patys įsitikinti.

Antanui Smetonai buvo svarbiau dvasios ne kaip materijos, jam labiausiai rūpėjo žmogaus, ypač inteligento sielos kultūra, apie ką jis taip rašė:

– Nuo mūsų inteligentų sielos bei dvasios atgimimo pareina visos tautos atgimimas. Intelligentiya yra minių druska, daugiau idealizmo iš viršaus apačion! Bet jis nelengvai pasiekiamas. Norėdami kitus reformuoti, privalome patys save auklėti: tik tada būsime išpildę inteligentų pareigą... Mūsų inteligentams labiausiai trūksta tvirto būdo ir stangraus charakterio. Lietuvių inteligentai intelektualiai ir kultūriškai bręsdami svetimoje aplinkoje, daugiau ar mažiau buvo nutolę nuo savo tautos. Tai liudija sulenkėję Lietuvos bajorai, kurie nutolę nuo savo tautos kultūros skurdo dvasiškai, smuko ekonomiškai pasileido doroviškai ir dingo be pėdsako iš atgyjančios Lietuvos gyvenimo. Tokiais takaisėjo ir Lietuvos šviesuomenė, smarkiai miesčionėdama, o Rusijoje išsibarsčiusi dar ir rusėdama ir savo dvasios kultūra menkėdama.

Istorija kartojasi. Antano Smetonos žodžiai išsidėmi ni ir mūsų dabartinei kartai, išblaškytai po svetimus kraštus.

Prieš 30 metų Amerikos lietuviai atsiseikino su

LIETUVIŲ TAUTOS ATSPARUMAS

(6)

Baigę knygos 'Lietuvos TSR gyventojai' apžvalgą, turėtume dar pabrėžti idomų bibliografinį faktą. Tai knygos vertinimų sinchronizacija ok. Lietuvoje ir užsienyje. Tai, atrodo, unikalus faktas, iki šiol nepastebėtas mūsų spaudos puslapiuose. Knyga 'Lietuvos TSR gyventojai', pastarosiomis dienomis išėjusi iš vilniškės 'Minties' leidyklos, bene pirmąją recenziją gavo 'Komjaunimo tiesoje'. S. Vaitiekūnas, Geografijos mokslų kandidatas, VVU ekonominės istorijos ir geografijos katedros vyr. dėstytojas, parašė 'Knyga apie mus pačius' įvertinimą, kuris tilpo laikraštyje lapkričio 17 dieną (Nr. 227). O Dirvos recenzijinės serijos pirmasis rašinys tilpo Dirvoje lapkričio 28 dieną (Nr. 90).

Šiuo idomiu faktu norėtume pabrėžti laisvosios spaudos pranašumą prieš spaudą, kurios prievaizdavime knibždėte knibžda cenzūriniai kadrai. S. Vaitiekūno rašinys, nėra abejonės, tam tikrą laiką buvo nagrinėjamas, derintas su bendra tokių vertinimų politika. Gavosi recenzijinis kuriozas: pirmosios ok. Lietuvos pasirodžiusios knygos recenzijos, tiksliai vienuolikos dienų skirtumu, pasirodė vilniškėje spaudoje ir Dirvoje.

S. Vaitiekūno nuomone, abejonės nėra, yra oficiali sovietinio pareigūno nuomonė apie knygą, kuri kalba 'apie mus pačius'. Tema be galo jautri, kelianti įprastus sovietinius nuostatavimus: ar neatskleista ko per daug, ar nepriplepėta ko be reikalo? Todėl tos knygos vertinimo finalui gal tinka čia peržvelgti ir pirmąją sovietinę knygos recenziją. 'Minties' leidykla yra politinės literatūros leidykla. Tai leidžia mums manyti, kad ideopolitinio momento priežiūra išlaikyta itin ortodoksiškai, be nuokrypių ir liberalistinių oportunitizmo, suderintą su šviežiausiais centriniais kosterelijimais Kremliuje.

Tačiau ir šiuo atveju politiniam purizmui nėra ribų. Tai rodo S. Vaitiekūno recenzija

Apleisdami oficialius komplimentus knygos autoriams, kurie, reikia pripažinti, tokių komplimentų užtarnavo, recenzijos autorius prirašo ir klausimų, pastabų ir pastabėlių, kai kur klautuko ženklą įrašydamas itin riebu.

Suprantama, kad S. Vaitiekūnas džiaugiasi, kad knygos autoriai savo procentinių palyginimų baze pamėmė 1897 metus. Jiems buvo spekuliaciniai – naudingi žmogum, kurio pėdsakai amžinai liks lietuvių tautos istorijoje, kuris užmigo nebajgesunkios ir ilgios kovos, ją turime tęsti mes, gyvieji. Mes siekiame tų pačių idealų, mes nesiliausime ko voje, kol mūsų Tėvynė Lietuva nusikračiusi okupanto jungo vėl prisikels nepriklausomam gyvenimui.

Antano Smetonos veikla yra neatskiriama susijusi su nepriklausomos Lietuvos gyvenimu. Jis buvo ne vien prezidentas, bet ir pedagogas, mokslininkas, filosofas, publicistas, valstybininkas, Lietuvos politinio gyvenimo vairotojas, Lietuvos Valsitybės Tarybos pirmininkas, pirmasis Lietuvos Respublikos Prezidentas. Jo mirties 30 m. sukaktis laisvojo pasaulio lietuvių negali likti nepastebėta.

ST. PERMINAS

ga remtis gyventojų surašymu iš tamsios carinės epochos. Tikroviškai toks metodas neišlaiko kritikos, atmetinas, arba papildytinas. Mat 1897 metų bazes panaudojimas palyginimams, peršoka per visus Nepriklausomos Lietuvos metais pasiektus statistinius rodiklius. Nepriklausomos Lietuvos statistiniai rodikliai ir jų nušimtis su 1897 metais skiriasi kaip dangus nuo žemės. Tuo įrodomas nepriklausomybinių metų produktyvumas, pažanga. Visa tai knygos autoriai apsuko, nusitvėrė už archaiskų 1897 metų rodiklių. Bet kaip tiksliai šita lyginimų sukybę recenzentas S. Vaitiekūnas globojančiai respektuoja.

Geriausios knygos skyriumi recenzentas laiko skyrių apie kaimo gyventojus. 'Kaimo gyventojai' terminu dabar maskuoja tą masę gyventojų, kurie prirakinti arba įjungti į kolūkių ir tarybinių ūkių visuomenę. Kaimo sąvoka 'Dabartinės lietuvių kalbos žodyne', atrodo, jau atsiliko nuo naujos ir oficialios 'kaimo' sąvokos. 'Žodynas' kaimu vadinama: 'valstiečių gyvenvietė arba sodžius'. Kaip žinia 'valstietis', 'valstietija' sąvokos paremtos 'valsčiaus' žodžiu. Gi tas 'valsčius', nurodo 'Žodynas' yra: 'feodalizmo laikotarpio Lietuvos administracinis vienetas'. Tad sovietinėje žargonijoje 'kaimas', 'valstietis' yra kvailokaikotiruojami terminai, kaip ta 'buržuazija', kurios vardu krikštijama Nepriklausomos Lietuvos visuomenė. Išvertus į tikslus atatikmenis 'kaimas' dabar tapo 'kolūkinė gyvenvietė', tarybinių ūkių. Tos gyvenvietės daugius prarado bet kokius kaimo požymius.

Tad 'kaimo gyventojų' skyriuje recenzentas pasidžiaugia, kad knygos autoriai nenukrypo į pesimizmą, kurio kartais dėl visai neišaiškintų priežasčių taip gausu spaudoje.

Pesimizmas, apie kurį kalba S. Vaitiekūnas, nuolatos prasiveržia sovietų spaudoje dėl aimanų apie kolūkiečių luomo menkėjimą. Jaunieji bėga iš kolūkių ir fabrikus. Kolūkių gyventojų masė senėja, degeneruoja į visai bevertį elementą, (darbininkai be kvalifikacijų, kolūkių kumečiai ir vergai), ir į kolūkių aristokratiją, kas yra įvairūs 'mechanizatoriai' (traktoristai, kombainininkai ir administracija). Kolūkis tapo sovietinės 'beklasės' visuomenės pirmu suklupimu, įrodančiu 'beklasės' visuomenės formavimo blefą. Dabartiniame kolūkyje klasinis žmonių antagonizmas ne mažesnis, koks buvo dvarų sunkmečiai, tarp dvaro ir šiaudinės pastogės. Savaime aišku, kad politinės sovietinės 'Minties' leidyklos leidinys šito skaudaus momento negalėjo parodyti.

S. Vaitiekūnas, progele pagavęs, nusiviedžia keiksmą 'buržuazinei užsienio išsivijai' už nuogastavimus, kad okupacijos sąlygose nyksta 'nacionalinė kalba ir kultūra'. Lietuvių kalbą recenzentas vadina sovietiniu žargonu 'nacionaline'. Atrodo, kad S. Vaitiekūnas nepakankamai įsiskaitė į tuos skyrius, kur kalbama apie mažus lietuvių gimstamumo rodiklius, apie aiškiai nepakankamą lietuvių tautos visumą. Gimstamumą mažina sunkios butų ir darbų sąlygos. Lietuviai esant aneksuotai kitos, vislesnės sovietinės tautos palengva brau-

nasi į Lietuvos teritoriją. Rusų kalbos ir kultūros primatas ryškus net vaikų darželiuose! Proteguojama lietuvių jaunimo emigracija į sovietinius pločius... Viskas tai aiškiai, arba atsargiomis užuominomis, patvirtinta aptariamoje knygoje. Dirvos skaitytojai aiškiai matė tuos tautinio, lėto genocido faktus, kaip tiksliai iš 'Lietuvos TSR gyventojai' žeksto išnašų. Tad 'buržuazinė užsienio išsivija' dabar turi dar pilnesnį žinojimą apie lėtą lietuvių tautos genocidą. Tai yra tas lėtas vėžys, kuris sugraužia organizmą metų bėgyje.

(Nukelta į 4 psl.)

Šis bei tas

SKIRPSTAS

ALTS-gos East Chicagos skyrius suruošė 'Aušros' šimtąjį gimtadienį. Kokia pasigėrėtina iniciatyva, koks prasmingas žygis. Ir mus didžiai stebina, kad tokia reikšminga sukaktis mūsų visuomenėje buvo kone tylomis praeita. Tai visai aišku, stingame kultūros darbų centro, veikiamo partizanais. Pamiršti 'Aušrą'! Tai ko dar vis begiedame, jog 'iš praeities stiprybės reikia semtis'? O 'Aušra' buvo tas pirmasis lietuvių sujudimo pavasaris po ilgos tautinio sustingimo žiemos, tai buvo žingsnis, kuris išbudino visą tautą ir atvedė į 1918 m. laimėjimą. Antra, ir dabar mes pergyvename bemaž lygiagrečių laikotarpi: Lietuva vėl, Maskvos letenom apgniauzta, kencia Rusijos okupacija, ir mes kurstomės viltis tėvynę pakelti iš baisaus nuopolio, siekiant išsivadavimo. Dabar okupantas daug žiauresnis, bet ir mūsų sąmoningumas aukštesnis, nes išgyvenome 20 metų nepriklausomybę ir esame visapusčiai pajėgesni. Tad 'Aušrą' minėti, tą laikmetį nagrinėti, kovos būdus dėl laisvės (o ir klaidas) išsiaiškinti – šiai dienai tikrai naudinga. Basanavičiaus asmuo itin išsistebėtinąs, ramus, kultūringas tolerantas, bet kietai nepalaužiamas lietuvių psuoseletojas; tautos dvasios gelmių ieškotojas, praeities vertybių gerbėjas; nuosekliai patvarus savo išitikėjime, kad Lietuva turi pakilti iš prislėgimo ir savom jėgom kurti sau ateitį; visiškai pasiaukojimas tautinei idėjai ir nuoširdus darbas ligi galo... Basanavičiui, iš profesijos gydytojui, tas lietuviškas darbas nebuvo vien pareiga ar apskundimas, bet – tyras dvasios džiaugsmas, didis pasitenkinimas.

• Kad bent ateityje panašių svarbių sukakčių nepraleisime negirdomis, vėta N. Metų angoje rimtai susimąstyti. Nėra pas mus kultūrinių darbų centralizacijos, tad visi turime budėti ir galvoti. Ateinantiems metams jokių bendrų planų nesigirdi, o įvykiams staigiai užklupus grabomės bet kaip atkistina atlikti arba – visai tylom praeiname. Pvz. bus gi tokia iškili data – spaudos atgavimo sukaktis. Jau reikėjo iš anksto numatyti, kaip ją atšvėsime. Prieš metų pradžią jau priderėjo skelbti visuomenei mūsų lietuviškos spaudos istorinės misijos gyvnybę ir – ja nuoširdesnį susi domėjimą, pagarbą, įvertinimą. Nuo pat sausio mėn. jau reikia akstintis spaudos parėmimu, platinimu, skaitymu, nagrinėjimu. Būtina ir gausiau ugdytis bendradarbių, jaunimui savą spausdintą žodį priartinti, savos knygos būkle rimčiau susirūpinti. Nesgi tai nėra redaktorių ir leidėjų reikalas, bet visos visuomenės gyvybės pulsas, visų lietuvių darbų atrama. Argi ir šiuos metus užpildysim asmeninių sukakčių, madų modeliavimų ir vardadienių pasi linksminimų šventėm?

• Mes uoliai griebėmės amerikoniškų tradicijų – komercinių kalėdinių sveikinimų siuntimu net lenktyniavome: kiek šimtų popierielių kas išsiųs? O šiemet, politikos ir ekonomikos ratui pasikeitus – patys amerikoniškai spaudoje nevienas siūlo, esą reikia tučiuojau tą įprotį mesti, nes jis seniai jau ne tiek Kalėdas, kiek komercinį biznį ir tuščius blizgučius pagerbia, o dabar taip pat ryšku, kad beprasmiškai eikvojamas laikas, energija, pinigai, na, o paštas tiesiog katastrofiškai apsunkinamas.

Mums, po pasaulį išblaškytiems, neblogai kartą metuose susisaukti su pažįstamais, giminėm. Bet tai lengviau ir kultūringiau įvykdoma per savą spaudą. Ar tai nėra jėgų ir pinigų gražus sutaupymas, kai savame laikraštyje vienu pareiškimu galime pasveikinti šimtus ir tūkstančius bičiulių ir pažįstamų! Ir sažinė ramesnė, kad neprisidedame prie pašto darbų sutrikdymo.

• Bet jeigu jau amerikoniškai bando kratyti kalėdinių popieriukų masinio siuntimo, tai mums ta tradicija irgi nėra būtina – vėčiau jos atsikratyti, nes ji nustojo dvasinio pobūdžio ir paskendo komercijoje ir blizgučiuose. Daug gražiau mums, svetur besilginti savo tėvynės, tradicijas telkti į kilnesnę datą, kuri čia pat netoli mūsų laukia, būtent Vasario 16-toji! Ji dar nėra apgožta pirklisku materializmu, kaip Kalėdos Amerikoje. Įpraskime, pavyzdžiui, per savą spaudą sveikinti pažįstamus ir draugus Žaliuos šventės proga! Juk tai mus šviesiau ir kultūringiau nuveiks – prisiminsime buvusią laimingą Lietuvos laisvę, kursytis meilę savo broliams, skatinsimės jėgas kovoti teisingą kovą. Arba ta proga tarpusavyje rašyti laiškus, pasidalinti išpūdžiais: kaip dirbame organizacijose, kokiom idėjom gyvename, kurią spaudą skaitome ir t.t. O ypatingai pravartu būtų panaši tradicija išvesti mūsų jaunimo dmesiai: tautos laisvės data tenebura vien šaltu politiniu reikalu, bet ir asmeniniu džiaugsmu bei pasigavimu lietuvių bėgyje. Todėl taip tikėtų jiems teikti savos kultūrinės dovanos – ne blizgūs rekiančios, bet sielą glostančios: tautodailės dalykai, meno paveikslai, plokštelės, knygos.

ČESLOVAS GEDGAUDAS IR LIETUVIŲ KALBA II

MŪSŲ KALBOS ISTORIJA (1)

JŪRATĖ STATKUTĖ-DE ROSALES

'Paiškęjo tas, kad indoeuropiečių 'prokalbei' dabar reikia atstatyti ne 'sanskritizuotą' morfologinę struktūrą, o gana paprastą: vardžodžiui -- (paradigminiui)

Lietuvių tautos atsparumas...

(Atkelta iš 3 psl.)

da, 'broliškoje sąjungoje su TSRS' yra tokia baisi, kad ir susapnavęs ją, S. Vaitiekūnas persižegnotų tamsiame miegamajame...

Bene, S. Vaitiekūnas savo recenzijoje net kelis kart linksniuoja 'buržuazinę užsienio reakcingąją išeiviją', tarytum galėtų būti ir neužsienio išeivija!

Prie aiškių knygos trūkumų recenzentas priskiria 'enciklopedines žinias' apie įvairius miestus. Kaip matė Dirvos skaitytojai, šios 'enciklopedinės' žinios ir buvo viena iš knygos vertybių, teikianti išvadų ir net prognozių galimybes. Tas 'enciklopediškumas' matyt pagal knygos cenzorių norą, nebuvo leistas Klaipėdai. Bet ir vėl: Klaipėdos rodiklių paslaptį išduoda kad 'broliškoje TSRS tautų šeimoje', Klaipėda privalo slėpti savo 'nacionalinius' rodiklius.

S. Vaitiekūnas, kaip ir Dirvos recenzentas, negalėjo susigaudyti miestų ir kaimų kriterijuose, gyvenviečių pavaldume, tų pavaldumų skirtybėse. Tai rodo, kad ok. Lietuvoje įdiegtas sovietinis administracinis chaosas dar nepakankamai įsivintas. Jeigu čia Dirvos korespondentas pastatė didelį klausimą, nėra nuostabu! Bet ir geografijos mokslų kandidatas S. Vaitiekūnas rašo: 'kartais nebeaišku, kokiais kriterijais vadovaujasi autoriai, priskirdami gyvenvietes miestams ir miesteliams'...

Recenziją baigdamas, S. Vaitiekūnas pastebi 'knygoje pasigendame ir problemų'. Gal S. Vaitiekūnas malonės žvilgerti į Dirvą. Pro suslėptas problemas 'buržuazinę užsienio išeiviją' mato liūdnas prognozes.

linksnių gerokai mažiau, negu aštuonis, veiksmažodžiui -- paprastą aspektinę-temporalinę prezenso ir preterito koreliaciją ir pan.'

V. Mažiulis, 'Baltų ir kitų indoeuropiečių kalbų santykiai'.

Išvertus šį dabartinės lietuvių 'nacijos' žargoną lietuviškai, išeina, kad Mažiulis paprasčiausiai nurodo, jog pačiais pirmaisiais 'prokalbės' laikais, ši toli gražu nebuvo gramatiniai turtinga. Pradžioje, nebūta nei aštuonių linksnių, nei trijų giminių (vyr. mot. ir nekatroji), nebūta nei trijų skaičių (vienaskaitos, daugiskaitos ir dviskaitos), nei visų mums įprastų asmenučių.

Čia tenka ne tik visiškai sutikti su V. Mažiliu, bet ir pastebėti, kad gal niekas taip ryškiai neatstatė šio mūsų kalbos kelio į praeitį, kaip Česlovas Gedgaudas. Jis drasiai žvelgia į baltų kalbos raidą kaip prasidedančią pačiomis primityviausiomis akmens amžiaus susikalbėjimo priemonėmis, išsivysčiusios vėliau į neapšakomo turtingumo aukštybes ir nuskurdusios pasku-

tiniųjų kelių šimtmečių bėgyje. Gedgaudo įrankis mūsų kalbos pilnam ciklui atstatyti yra ne tiksliai lyginamoji kalbotyra, bet ir ją pameriantis proistorinės ir istorinės mūsų tautos evoliucijos tyrimas, įrodantis, kad mūsų politinio klestėjimo ir išsiplėtimo laikotarpiai sutapo su kalbinio praturtėjimo laikotarpiais.

Lygiagrečiai, V. Mažiulis, vis dar neatsikratęs teorijoje 'indoeuropiečių' termino, praktikoje tą patį 'indoeuropiečių kalbų' ciklą atstatė remdamasis baltų kalbų morfologinių kitimų studija. Čia aišku, reiktų šyptelėjus užklausti žinovų, kodėl gi ta 'visų kalbų motinos' raida tegalima atstatyti tiksliai įsikibus prūsų kalbos likučiais, o ne, pav. senovės graikų kalbos 'vidinės rekonstrukcijos' metodu?

Tačiau nežiūrint keblių klausimų, nežiūrint skirtingos terminologijos, nežiūrint labai skirtingų tyrimo metodų vartojimo, Č. Gedgauda ir V. Mažilių sugretinus, abiejų išvados stebėtinai sutampa. Bendras vaizdas gaunasi sekantis: 1) -- Pradžią patį. Č. Gedgaudas nurodo pirmuosius mūsų kalbos rakitinius veiksmažodžius. Vienas žodis tuomet dar turi platesnę prasmę, tos prasmės niuansų kaskart daugėja, atsiranda tos pačios šaknies fonetiniai variantai prasmės skirtumams atžymėti. Tokiu būdu išsi-

vysto pirminės baltų šaknys, vėliau išplitusios visame pasaulyje: bar-var-bal-gal kompleksas (varyti); veiti-geiti-eiti; gaudyti; kurti (ugni) ir kurti (duoti pradžią), kariauti ir karaliauti; matyti, matuoti ir t.t. V. Mažiulis, remdamasis prūsų kalbos pavyzdžiais, atstato linksniavimo pradžią iš nekintamo daiktavardžio, kurio gale yra pridėdamas kitas nekintantis žodis. Šis priedas vėliau strumpėja ir išvirsta į galūnę. Tuo būdu atsiranda linksniavimas

Čia tebūnie man leista pastebėti, kad esu surinkusi pakankamai medžiagos leidžiančios man teigti, jog Mažilio hipotezę patvirtina kai kurios Pietų Amerikos indėnų kalbos, kurių sudėtyje mokslininkų yra jau neabejotinai nustatyta 'indoeuropiečių' įtaka. Šios kalbos yra išlaikiusios tarpinėje stadijoje užšalusį prūsų linksniavimą: pav. prūsų galūnė 'ons', kurią Mažiulis atžymi kaip prūsiško žodžio 'ons' prasmę turėjusį priedą prie nekintančio daiktavardžio, man teko užtikti naudingą formuojančio žodžio 'wan' pavidalę, kas leidžia atstatyti veiksmažodžio 'eiti' panaudojimą, bei patvirtina, jog iš tiesų, pirmą kartą šio linksnio forma yra buvusi neparaigminė. Kitų mano surastų besiformuojančių linksnių pavyzdžiai lyg ir nurodytų, kad beveik visas linksniavimas ko gero bus kilęs iš eiti, paeiti, gimti, varyti ir kurti variantų priekermo prie nekintančio daiktavardžio. Iš kitos pusės teko girdėti, kad Č. Gedgaudas, studijuodamas nepaprastai archaišką ossetų, mums giminingų senovės galų, kalbą, yra užtikęs panašią darybą su neišvengiamomis 'ans' ir 'ons' galūnėmis.

2). -- Zenitas -- Mūsų kalbos pilno išsivystymo laikotarpį puikiai pavaizduoja Č. Gedgaudo knygos skyrius 'Indijos perlai'. Prie Č. Gedgaudo patiekiamo ypatingai turtingo, aukštą civilizaciją liudijančio, mūsų žodyno iš trečio šimt. prieš Kr., norėčiau pridėti tiksliai vieną pastabą. Septyni šimtai metų vėliau į vakarų Europą atsineštas vyčių gaudų baltiškas žodynas buvo išpūdingai vaizdas ir turtingas. Daugelis anuomet vartotų žodžių mūsų yra užmiršti, nors dar lengvai atpažįstami.

Kas liečia morfologiją, V. Mažiulis irgi atžymi vėlesnį linksnių padaugėjimą. Ypač įdomūs yra jo minimi vietininkai, kurių yra sudėtinii ir labai įvairių.

3) -- Susmukimas -- Dabartinį mūsų kalbos sumenkėjimą Č. Gedgaudas aiškina ne vien tik kaip pasakutiniųjų šimtmečių politinės padėties išdavą. Prie mūsų kalbos žodyno sumažinimo stipriai prisidėjo ir liguota barbarizmo baimė, kuria susirgę mes patys apkarpe me savo kalbą. Gedgaudas ne tik parodo, bet ir įrodo, kad didelis kiekis mūsų va-

dinamų 'barbarizmo' tikrumoje yra buvę mūsų kalbos skoliniai kaimynams, o ne kaimynų skoliniai mums.

Nemažiau nusikurdome mes ir savo sakinius dėstydami. Daugybė sudėtingų, labai rafinuotų, kalbinių išreiškimų galima dar užtikti tarmiškuose sakiniuose. Deja. Mes tų darinių bėgamoje kalboje jau nevartojame. Jas kalbininkai paskubomis Lietuvoje surašinėja, kaip paskutinį išnykstančių mažumų ženklą. Suvalkuose, rytprūsioose, Dubingiuose, Kernavėje... miršta šiuo metu vienos sudėtingiausios pasaulio kalbų palikimas.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANĄ BURŠTEINĄ

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir

677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

TAUPYKITE DABAR

SANTAUPOS, PADĖTOS

IKI 10 DIENOS MĖNESIO.

NĖS NUOSIMČIUS NUO

MĖNESIO PIRMOS.

WE PAY HIGHEST RATES:

7¼% — 4 yr. Certificates (Min. \$10,000)

7% — 4 yr. Certificates (Min. \$5,000)

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Petronėlė Orintaitė

Gaudvytis

DIRVOS PREMIJUOTA NOVELĖ

(2)

* * *

Paskiau, dviese likę, Gintylai dar paeiliui kaip rėčių persijojo viską, pergromulavo nuo pradžios ligi galo. Ieškojo kažkur pasislėpusios klaidos.

— Regis, auginome širdingai, viskuo kiojome — ko gi trūko? — gailauja močia pro ašaras. Skriaudu, kad meile mitintas sūnelis šerno iltim šiaušiasi, kad spiriasi šalin.

— Taigi, viską dėjome, o mat koks dagis iškerojo. Žodžiu neprisileidžia, lyg ne tėvai būtime.

— Gal kas pakenkė ar užkliuvo? Kad nors aiškiau pasisakytų...

— Tingi mokytis, nevidonas, štai, kas kliūva, — urgtelia tėvas aitriu priekaištu. — Porą semestrų ištėpė ir — švyst viską šalin. Žiūrėk tu jo, ar ne plevėsa! Skraidūnas...

Motutės širdis dar šilto jausmo glosniais pritviniusi, jai norisi vaiką užstoti:

— Šegi, ar ne pernai jau skundėsi, kad sunku ta inžinierija... Ir nepatinka. Gal todėl ir praslydo ši kartą su egzaminais...

— Nepatinka! — vėl atšerpetoja žodį tėvas ir barinio balsu grumadžia toliau: — Visi mokslai sunkūs, kur tu lengvą rasi. Saujom, kaip kriaušės į sterblę,

proto neįsikrausi. Reikia vyriškai petim prigulti ir — dirbti! Gyvenimas tau ne loterija. Dykai niekas ragaišio po snukiu nepakiš, viską turi patsai užsiprakaituoti. O čia, žiūrėkite, tinginys atsirado, sunku jam! Mūsų giminėje tokių išgverlių dar nebuvo. Ištižęs, kaip drabulės lapų ryšys, gal ir išlepinom per daug, už mūsų pečių jokio vargo neragavo, — šnirptelia Gintyla rūšiai susiraukdamas ir suvožia dantis. Jis veržiasi rūtūma išlieti, išsikalbėti su žmona, bent kiek tulžis atitoktų...

— Liaukis, tėtuk, nepeik savo vaiko: negeras žodis prilimpa, kaip Dievo bausmė, — sudraudžia moteris. — O Gaudvytis, nesakyk, gabus gana, juk ėjo per klases be kliuvinių. Tik dabar, matyt, toks atžagarias ūpas užsiakėjo. Augantis berniokštis, kaip dveigys teliukas — spardosi ir birzgauja, ragų neapvaldo. Brętančio amžius, ūsai dygsta — vėjai galvoj įsivėtrauja. Persirgs kaip nors tą siautulio šuorą, vėl bus geras vyrukas. Pakentėkime. Reikia luktelti. O gal ta kariuomenė į gera išeis, ką mes žinome? Išmankštins, užgrūdins. Galgi tuos jo ožius laukan išvarys...

— Tu, močia, jo negink ir teisybės nevytniok į vystyklus, — neatlyžta tėvas, apmaudo širšinių sugeltas. — Gėda prieš žmones. Kitų vaikai, žiūrėk, gražiausiai išveža ligi diplomų, magistrus, daktarus parneša. O mūsų šikis — papliauška! Skėstelėjo skvernais, skraidūnas, ir — į kariuomenę! Lyg ten rojai laukia! O paskiau, po šautuvo tarnybos, minėk mano žodį, mokslai dar sunkiau lįs į tą kopūstgalvę... Bus nuo knygos atpratęs galutinai. Ir ne tam amžius, norėsis jau vyrui suaugėliu gyventi, ne mokinio suole dar uždavinelius žabarioti...

— Nepameskime vilties, tėtuk, rytojaus niekas nežino. Gal Dievas duos, į protą grįžtels...

— Į protą... — atkalbai nusišiepia vyras, suniekindamas moteriškos minkštą galvojimą. Jam vėl tryšk-

telia sodrus pyktis dėl neklausados sūnaus: — Kadgi šitas spardokas proto niekada neturėjo! Palaidūnas! Vien šlaistėsi su draugais kur, nešliūta, dažną naktį prie alaus arba šokiuose su mergom... Jam proto — kiek katino uodegoj užraityta...

— Neburnok, tėtulėli, — švelnina moteris, kiek begalėdama. — Jauni bernai visuomet dūksta ir palkioja, kolei raugas išeina... Kaip mitulys kumeliukas, žinai, būdavo, kol į tiesią vėžę atitaiko... Vaikis nėra jau taip pagedęs, tik toksai skraidymo amžius, kolei į tikrus vyrus išbręsta. Jaunos paragės niežti.

— Per daug teisini, ilgas plaukas — striukas išmanymas. Tik tu žiūrėk, argi bereikia dar blogesnio? Mes visko pylėme su kaupu, kad aukštyn spirtųsi, kad į viršūnes kabintųsi, o jisai — šast ir paspyrė tris semestrus į balą... Užpurškė dabar iš namų bėgti, kažkur zylioti, lyg kitur jam pyragai kepami. Nepatinka inžinierija, matai, lepūnėliui, persunkui, kad jį nežinios! Kailį permažai karšėme mažam, štai kas! O man ar buvo lengva, ar labai patiko savo prakaitu sukalta pinigą tiek metų kišti jam į koserę ir — nė dėkui nesulaukti? Vyriškas turi būti standus, kaip plienas, pirmiau visko — darba į pareigą žinoti! Ogi šičionai dabar, praskydusi mergiokštė, prieš veidrodį laižydamos — nenoriu! nepatinka! Persunkui! O žinok, močia, nuo savo paikumo ir nuo tinginystės žmogus niekur nepabėga. Oi, kaip gaizdai paskui atsirūgsta tokiems vėliau, tik po laiko...

* * *

Gaudvytis retokai namus lankė, vis kažkur toli kariškoje tarnyboje nugrūstas, iš vietos į vietą kilnojamas. Bet kai galop švystelia namuose, vėl mamos globstomas, kaip branguolis svečias mylimas. Jis ir būdavo čia tiksliai svečias.

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

CLEVELANDO VYRŲ OKTETO NAUJAI PLOKŠTELEI PASIRODŽIUS

Džiugu sulaukus antrosios Clevelando Vyrų Okteto plokštelės ir lietuviškų plokštelių rinkiniui praturtėjus dar viena. Šioji tapo išleista lygiai dešimties metų po pirmosios. Dešimt metų kūrybos pasaulyje yra gana ilgas laiko tarpas, ypatingai dainininkų ansamblui; pasiekęs savo aukštumą, per tiek laiko jis gali smarkiai nukristi žemyn, arba priešingai, atnaujinant jėgas, gerinti savo pajėgumą.

Šia savo plokšte Clevelando ateina stipresnis, daugiau susidainavęs, labiau išlygintais balsais. Teisybė, jis turi naujo kraujo (sąstata pasikeitė trim nariais) be to, dviejose dainose įjungtas ir moteriškas balsas — solistė Irena Grigaliūnaite.

Lyginti pirmosios plokštelės su antrąja lyg ir neįmanoma. Pirmoji — pramoginės muzikos, skirta šokiui, įdėnuota su orkestru. Antroji — lietuviškų dainų, su fortepijono palyda, skirta pasiklausymui. Ir turinys ir paskirtis tų plokštelių visai skirtingas. Kas paskatino Oktetą išleisti ne sau charakteringų dainų rinkinį.

Tą klausimą lengva atsakyti tiems, kurie pažįsta Oktetą ne vien iš pirmosios plokštelės, bet ir iš gausių koncertų daugelyje lietuviškų kolonijų per tą su viršum dešimtį metų. Visada ir visur šalia pramoginės muzikos savo repertuare jis turėdavo liet. kompozitorių ir liaudies dainų. Dažnu atveju jos buvo pritaikytos ar harmonizuotos pačio Okteto vadovo Rytio Babicko. Atliekant jas idėta daug jausmo ir šilumos, kartais šiek tiek pagreitintu tempu negu yra įprasta girdėti kitus ansamblius.

Pradedant pirmąją plokštelės daina 'Kur tas keletis', Teisučio Makačino, išsiskiria

pianino akomponimentas — temperamentingas, gyvas; pats dainavimas ritmingas, skubantis pas pasiūgusią močiutę, nes 'jau greit keletis ilgas namo parves'.

'Jaunimo daina', Rimo Žigaičio kompozicija, nuotai kinga, valso tempu; žemiški balsai gauna trumpas solo partijas, kuriose baritonai lyg truputį per šiuurkštūs. Harmonija paprasta, dažnai unisonu, mažai išsiskirdama, tačiau su gražiomis, trumpomis frazėmis.

Teisučio Makačino 'Pypkės dūmai' daugumos, tur būt, bus pati mėgiamiausia. Ji prasideda keliais pianino ritminių akordų taktais, vėliau paslaptinai įsijungia mormorando, paskui jau su sultingais balsais ir charakteringais vyriškos dainos žodžiais išsiplėtoja iki gražaus forte ir vėl grįžta tylion tylumomis.

Sekančioji 'Užstalės daina' (Balio Dvariono) yra visai skirtinga savo harmoninėmis spalvomis — tai liūdnei žaisminga daina, minoriniuose akorduose, kurią Oktetas išpildo ypatingai grakščiai.

Tėviškėlė, Broniaus Budriūno, gerai žinoma lyriška daina, su švelniais, ramiais tenorais, atleidžianti įtampas, raminanti.

Toliau štai išgirstame sol. Ireną Grigaliūnaite Balio Dvariono 'Žvaigždutėje'. Tai ypatingai gražios harmonijos daina, ir solistės sopranas gražiai susilieja su vyrų balsais, kai dainuoja vedamą partiją kartu su ansambliu.

Antroji daina su Ir. Grigaliūnaite, tai kitoje plokštelės pusėje įdėnuota Miko Petrausko 'Gaudžia trimitai'. Iki šiol ši daina buvo dainuojama vyrų arba moterų chorų, nors visi žodžiai nei vieniems nei kitiems netinka o

pati daina tikrai nemoteriška. Čia Oktetas atrado labai įdomų balansą ir leido pačiai mergaitei išdėnuoti savo jausmus — '... o mylimasis jų viduryje...' — nors pati daina gal kiek nustoja kariško narsumo.

Antra plokštelės pusė prasideda labai paprasta St. Šimkaus harmonizuota liaudies dainele — 'Šią naktelę nemiegojau'. Dainuoja ramiai, be pretenzijų, su A. Gyliso solo.

Po maršo (Gaudžia trimitai), kurį jau minėjome, vėl liaudies daina 'Kas bus, močiute', harmonizuota Rytio Babicko, ir ši savo turtinga, kiek neįprasta liaudies dainose harmonija ir ypatingai įdomiu pianino įvadu sukuria nepamirštamą išpūdį. Balsai lygūs, muzikaliai įsijautę; gal šiek tiek per stiprūs antri tenorai.

Plokštelėje liaudies dainos vis perpintos kariškėmis. Štai sekanti 'Pajūrio daina' — Pajūriais, pamariais. Tai dvi panašios dainos, įdomiai sudėtos į vieną! Atlikta muzikaliai, niuansingai, išvengta kareiviško kapojimo. Abiejų šių dainų muziką sukūrė Viktoras Kuprevičius, o žodžius abiemis parašė Okteto vadovo dėdė poetas Petras Babickas, kas, deja, plokštelės voko antroje pusėje nėra paminėta. Taip pat galima, kad ir kitų dainų žodžių autoriai nėra išvardinti.

Toliau nebenagrinėjant kiekvienos dainos atskirai, šioje plokštelėje girdėti didelė Okteto pažanga, išlyginti balsai, daug gražių spalvų išieškota net ir paprastose liaudies dainose, grakštūs trumpi staccato, arba praversta lyriška gili sustenuto melodinė linija. Daug duotų nors ir trumpų partijų pa-

Clevelando vyrų oktetas su vadovu Rytu Babicku

vieniams balsams, kas klausytojus supažindina su atskirais Okteto nariais ir jų balsų tembrais.

Clevelando Vyrų oktetas išlaikė ir toliau savitą spalvą ir charakterį. Bendrai imant, jų atliekami kūriniai turi pramoginės muzikos pagrindo: nėra velkami, nutęsimi — priešingai, ritmingi, pagrįsti turtinga harmonija. Gražių ir nuotaikingų lietuviškų dainų mėgėjams ši plokštelė turėtų būti mažo nus priedas jų plokštelių rinkiniui, ypač kai jos kaina tik \$5.

Okteto koncertinis repertuaras ypatingai gausus. Tai rodo jų praeitą pavasarį surengtas maratoninis koncertas Clevelande, kuriame jie sudainavo šimtą ir vieną dainą, septynių valandų

ilgumo koncerte nepakartodami nei vienos dainos! Pirmoji plokštelė talpino 12 dainų, antroji 18. Viso 30. Lieka 70. Tokiu tempu išleidžiant plokšteles per 40 metų galim tikėtis jų pilno repertuaro plokštelėse!!!

Clevelando Vyrų Oktetas su sol Irena Grigaliūnaite. Plokštelėje 18 dainų. Okteto sudėtis: Pirmi tenorai — Algirdas Gylis ir Mindaugas Motiejūnas; Antri tenorai — Raimondas Butkus ir Gytis Motiejūnas; Baritonai — Mečys Aukštuolis ir Džiugas Staniškis; Bosai — Romas Bublys ir Valdas Žiedonis. Vadovas — Rytas Babickas; Pianinu akomponuoja — Rytas Babickas; Viršelis — Vyt. Raulinaičio; Clevelando Vyrų Okteto leidinys. (k)

UŽBAIGTAS KURŠAIČIO ŽODYNAS

Šiomis dienomis išleistas Aleksandro Kuršaičio 'Lietuviškai - vokiškojo žodyno' ketvirtasis ir paskutinis tomas. Žodyną redagavo prieš kelis metus miręs kalbininkas Wilhelm Wissmann (Muenchen) ir Kielio universiteto profesorius Erich Hofmann, o bendradarbiavo Armin Kurschat (Muenchen) ir Dr. phil. Herta Krick (Viena). Išleido

Vandenhoeck & Ruprecht leidykla Goettingene, Vakarų Vokietijoje. Pirmas tomas pasirodė 1968 metais. Visi keturi tomai sudaro 2778 puslapius. Ši kapitalinė veikalą subsidija parėmė vokiečių 'Forschungsgemeinschaft'.

Žodyną sudarė Aleksandras Kuršaitis, tam darbui paskyręs savo ilgo gyvenimo kelis dešimtmečius. Būdamas Mažosios Lietuvos pasižymėjusio kalbininko Fridricho Kuršaičio brolėlis, Aleksandras Kuršaitis (gimęs 1857 m.), dėdės paveiktas, studijavo lingvistiką, ypač išgiles į gimtąją lietuvių kalbą. Ilgus metus jis dėstė lietuvių kalbą Tilžės gimnazijoje, kur buvo skiriama net 11 stipendijų besimokantiems tos kalbos.

Be grynai mokslinio darbo, A. Kuršaitis pirmininkavo 'Litauische Literarische Gesellschaft' iki pat jos susilikvidavimo 1925 metais.

Bet daugiausiai laiko Aleksandras Kuršaitis skyrė lietuvių - vokiečių kalbų žodynui. Nūn baigtasis keturių tomų stambus žodynas yra to kruopštaus darbo vaisius. Žodynas buvo pasiryžta spausdinti dar nepriklausomos Lietuvos laikais, bet karas užmoji sutrukdė. Autorius, bėgdamas nuo raudonosios armijos antplūdžio, žodyną medžiagą kaip didžiausią turtą pasiėmė su savimi, bet dar karo metu, 1944 m. rugpjūčio 17 d., mirė Bavarijoje.

Aleksandro Kuršaičio žodyno išleidimu rūpinosi jo našlė ir ypač sūnus Arminas, gyvenęs Muenchene. Pirmoje eilėje sūnaus neatlaidžių pastangų dėka pavyko suinteresuoti jau minėtuosius vokiečių kalbininkus, kurie laimingai baigė šį didžiulį darbą.

Apie mokslinę žodyno vertę gal pasisakys kalbininkai. Susipažinus su žodynu, susidaro įspūdis, kad jo svarba glūdi ne tiek bendrinės lietuvių kalbos leksikoje, kiek Mažosios Lietuvos lietuvininkų kalbiniame lobyne. Toji aplinkybė turi šiuo metu ypatingą reikšmę, atsiminus, kad imperialistinis 'didysis brolis' begėdiškai paglemžė Mažąją Lietuvą ir vienu plunksnos brūkštelėjimu atliko tai, ko prūsų junkeriai nepajėgė pasiekti per šimtmečius, — įžuliai panaikino nuo amžių buvusius lietuviškuosius vietovių pavadinimus ir juos žiauriai surusino. Tilžė, Mažosios Lietuvos lietuvių sostinė ir vietovė, kur per dešimtmečius gyveno ir dirbo Aleksandras Kuršaitis, paversta Sovietų, o Kristijono Donelaičio gyvenvietė Tolminkiemis, Maskvos parėdymu, pavadintas Čistyje Prudy... (ag)

• Okupuotoj Lietuvoj š. m. lapkričio 1 d. mirė vienas iš pirmųjų Lietuvos savanorių-kūrėjų Antanas Seireika. Jis per Lietuvos laisvės kovas buvo netekęs kojos ir šių dienų vargas prispaustoje tėvynėje invalido gyvenimas jam paskubino mirtį. Palaidotas Krekenavos parapijos kapinėse.

Vlado Putio 1973 Metai

L. S. S. T.
SIMO KUDIRKOS KUOPA
NEW YORKE
KNYGAI LEISTI KOMITETAS

Mieli Tautiečiai!

Pranešame Tamstai ir jau spaudoje esame pasiskelbę, kad Simo Kudirkos Šaulių Kuopa yra pasiryžusi išleisti Elenos Juciūtės parašytą knygą "PEDOS MIRTIES ZONOJE" apie septynerių metų pergyvenimus bolševikų Sibiro kalėjimuose. Tai būtų lietuvių dokumentuotas, paveiksluotas apie 536 psl. istorinis veikalas. Tokios knygos išėjimoje dar neturime.

Kviečiame Tamstą padėti minimą knygą išleisti, užsiprenumeruojant iš anksto. Užsiprenumeruojant jos kaina tik 8 dol., atspausdinus — 10 dol. Ieškomi garbės prenumeratoriai — leidėjai su 25 dol. auka ir mecenatai — su 100 dol. auka. Vienų ir kitų pavardės bus atspausdintos knygoje.

Prenumeratorių patogumui žemiau talpiname atkarpą knygai užsiprenumeruoti.

Visais knygos reikalais rašyti: Kazys Bačas, 84 - 55 86th Ave., Woodhaven, N. Y. 11421.

Su šauliška pagarba

A. Reventas
Komiteto pirmininkas

K. Bačas
Administratorius

Jungdamas dol. čekį (arba pašto perlaidą), prašau atsiųsti man Pedos mirties zonoje knygą, kai ji bus išleista.

Pavardė ir vardas

Gatvė

Miestas Zip No.

Parašas

NAUJA CLEVELANDO VYRŲ OKTETO PLOKŠTELĖ

Su sol. Irena Grigaliūnaite

STEREO

KAINA \$5

18 oktetų repertuaro populiariausių liaudies, kariškų ir lietuviškų dainų rinkinys

Kur tas keletis?; Pypkės dūmai; Tėviškėlė; Pajūrio daina — Pajūriais, pamariais; Kariūnų daina; Gaudžia trimitai; Užstalės daina; O, dalele ir dar 10 kitų.

Iškirpkite šį užsakymo lapelį, užpildykite ir su \$5 čekiu ar money order už kiekvieną plokštelę pasiųskite: R. B. Butkus

60 East 212th St.
Euclid, Ohio 44123

Čekyje ar perlaidoje prašomė rašyti — R. Butkus

Prašau man atsiųsti plokšteles. Pridedu čekį arba money order \$..... sumoje.

Pavardė

Gatvė

Miestas Valstybė

Zip Code

Malonių Kalėdų švenčių ir sėkmingų 1974 Naujųjų Metų draugams ir bičiuliams linki

Nora ir Aleksandras
GRIAUSDĖS

Avon, Mass.

FELICIJA ir VYTAUTAS IZBICKAI

su šeima sveikina visus prietelius ir

pažįstamus arti ir toli.

Šv. Kalėdų proga sveikiname visus mielus draugus, pažįstamus ir klientus. Vietoj sveikinimų auksa Dirvai \$10.00.

A. ir V. Giedraičiai

KRISTAUS DŽIAUGSMO LINKĖDAMAS
PIRKDAMAS KALĖDŲ OOVANAS
PRISIMINK JAUNIMO LAISVĖS ILGESĮ
PAREMDAMAS JO PASTANGAS SAVO
AUKA!

Senoji Pensylvanijos Lietuva gyva clevelandiečių širdyse

Išgyventi įspūdziai Jaunimo Žygio už Tikėjimo Laisvę subatvakary, š.m. gruodžio mėn. 1 d. Lietuvių Namuose, dar ir šiandien gyvi mūsų kolonijoj. Paprastai savo rūpesčiuose paskendę retai kada pagalvojame apie savo seses ir brolius gyvenančius kaimynystėje. Ypač mažai ką žinojome apie atvykusius prieš šimtmetį, kurie čia visiškai kaimynystėje buvo sukūrę antrąją Lietuvą su savo parapijom, salėm, ansambliais, vaidintojų grupėm, bei lietuviško ugdymo ir švietimo centrais mokyklomis.

Visa tai vaizdais ir gyvu žodžiu mums minėtam subatvakary atskleidė iš Chicago atvykęs svečias žurnalistas Vladas Būtėnas.

Vladas Būtėnas ir kun. A. Kezys, dvi vasaras savo atostogas pašventę Pensylvanijos lietuviškųjų kolonijų praeičiai tirti, aplankė visus ten esančius anglių kasyklų ir pramonės rajonus. Visą ten surinktą medžiagą jie įamžino magnetofono juostoje ir skaidrėse.

Nors buvo skelbta, kad šiame pobūvy dalyvaus ir kun. A. Kezys, tačiau dėl susidėjusių aplinkybių jis negalėjo atvykti ir į susirinkusius prabilo tik iš įkalbėtos

juostelės, o jo įdomios spalvingos skaidrės buvo rodomos Algio Rukšėno.

Vladas Būtėnas, būdamas tikras žodžio menininkas, taip gyvai, ryškiai ir jaudinančiai pristatė Pensylvanijos lietuvių su visomis jų problemomis, su šviesiom, bet kartu ir neviltinomis ir sunkiom anų metų dienomis, jog kai kam net ir ašarą išspaudė. Ypač jaudinančiai skambėjo gyvi anų metų liudininkų balsai, kur seni kasyklų veteranai pasakojo savo prisiminimus iš kasyklų darbininkų gyvenimo.

Prelegentas kiek ilgiau sustojo prie šių lietuviškų centrų: Schenandoah, Wilke Barre, Mount Carmel, Scranton ir kt. Shenandoah miestelyje lietuviai 19 amž. pabaigoje sudarė didžiąsą tautinę grupę. Ir visose minėtose vietose jų tautiniai kultūrinė veikla labai gyvai reiškėsi iki antrojo pasaulinio karo. Shanandoah tai buvo tikra Amerikos lietuvių sostinė. Čia buvo kultūrinis lietuvių išeivijos centras: lietuviškos parapijos, mokyklos, spaustuovės, knygynai ir t.t. Visas šis praeities gyvenimas spavotų skaidrių vaizdais skriejo pro žiūrovų akis, kaip senosios Romos didybė.

Tai jaudinantis lietuviškumo pavyzdys, kada po sunkių darbų kasyklose, jie rado ir laiko turėjo tiek pasišventimo tautinei veiklai ir lietuviškai dvasiai puoselėti. Jie šiuos savo jausmus neslėpė ir svetimųjų, savo namus puošė tautiniais motyvais, fasaduose ryškiai įdekoruodavo Lietuvos herbą — vytytį ir tautinius ženklus. Tačiau istorija pasisuko kita kryptim, anglių kasyklos išsisėmė, sumažėjo darbai ir kartu sunyko ir lietuviškų kolonijų klestėjimas. Šiandien Pensylvanijos lietuviai nors ir negyvena tokiose tirštose kolonijose, tačiau praeities dvasia ten nėra dingusi, o priešingai juos gaivina ir palaiko gyvus lietuviškoj dvasioj. Štai į ten rengiamas lietuvių dienas dar ir dabar susirenka po 15,000 lietuvių. Ir šiandien Pensylvanijos bažnyčiose dar skamba lietuviška giesmė kurią gyvą ir skambią girdėjome iš prelegento atvežtų juostų. Šią lietuvišką veiklą ir tautinę dvasią angliakasiai nebūtų taip stipriai išvystę be šių didelių mūsų tautos patriotų visuomenininkų, kaip kun. A. Burba ir

JAUNIMO ŽYGIUI UŽ TIKĖJIMO LAISVĘ
23430 Harms Road
Cleveland, Ohio 44143

Kalėdų proga siunčiu Jums \$.....

Pavardė

Adresas

Inz. Romas Bublys pristato Clevelando visuomenei žurnalistą Vladą Butėną, kuris Jaunimo Žygio subatvakary kalbėjo apie Pensylvanijos Lietuvą.

V. Bacevičiaus nuotrauka

dabartiniai veikėjai kun. prel. J. Karalius, kun. A. Bartkus, kun. Nevarauskas, kun. Broliai Lukšiai ir kiti. Kun. prel. J. Karalius dėka ir buvo galima įamžinti šiuose vaizduose ir magnetofono juostose lietuvių angliakasių sukurtą Pensylvanijos Lietuvą, kuri paliks kaip dovana ateinančiom kartom.

Taigi šio subatvakario įspūdziai manau, kad dar ilgai neleis mums užmiršti mūsų brolių ir sesių gyvenančių už 450 mylių ir gal ne vienam kils ir noras vasaros atostogų metu juos ap-

lankyti ir su jais pabendrauti. Malonu buvo kad šiame pobūvy dalyvavo ir Naujos parapijos seselės Kazimierietės, kurios taip pat yra dirbusios Pensylvanijos lietuvių kolonijose. Subatvakariui vadovavo Jaunimo Žygio už Tikėjimo Laisvę pirmininkas inž. R. Bublys, kuris organizacijos ir susirinkusiųjų vardu pareiškė padėką prelegentui žurn. Vladui Butėnui ir kun. A. Keziui už didį jų atliktą darbą Pensylvanijos lietuvių kolonijose ir šio darbo rezultatus padovanojant mūsų jaunajai kartai. (is)

MAINTENANCE

Openings for journeymen or equivalent experience. Hydraulic and Electrical knowledge required. 3 shift operation.

TOOL & DIE

Experienced man with journeyman card or equivalent experience.

Qualified applicants may call 313-921-3080

Duralastic Products

Subsidiary of The Budd Co.
An Equal Opportunity Employer (94-96)

FOUNDRY MOLDING FOREMAN

Experienced foreman to supervise 2d shift. Machine molding, coremaking and casting clean-up. Excellent salary and fringe benefits. Contact R. J. Friedrich.

Hines Flask
3431 W. 140

Cleveland, Ohio

BOILER — FIREMAN

Local chemical plant of major national corporation has immediate openings for a boiler-fireman. Must have Blue Seal or Black Seal License. Good hourly rate, excellent benefits.

For an appointment call Br. Beck 201-354-7006

TENNECO CHEMICALS

A TENNECO COMPANY
INTERMEDIATES DIVISION
830 Magnolia Ave.
Elizabeth, N. J.

Equal Opportunity Employer M/F (96-4)

WANTED JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED GRINDERS
INTERNAL and EXTERNAL
Must have job shop experience, and be able to set up work from blueprints and close tolerance. Steady work, and fringe benefits.
EUCALID PRECISION GRINDING INC.
4896 E. 345th St.
Willoughby, Ohio (90-6)

1ST CLASS SKILLED ALL AROUND MACHINISTS

Must be able to set up work from blue prints and close tolerance.

Good position in young, growing company moving from Cleveland to Medina.

Excellent pay and benefits. Call NOW 216-631-2600 between 10 a. m. and 3 p. m.

CECIL EQUIPMENT CO.

An Equal Opportunity Employer (90-96)

1st Class Skilled WELDERS

SHEET AND PLATE FABRICATORS and
Steady work for qualified help and fringe benefits.

GRABER METAL WORKS
9664 Akina Rd.
North Royalton, Ohio
216-237-8422 (94-96)

WANTED EXPERIENCED FOUNDRY HELP

MAINTENANCE ELECTRICIAN
Must have electrical knowledge of machine circuitry and wiring in order to apply.

Also

CORE MAKERS MOLDERS

STAND & AIR GRINDERS
Steady work & fringe benefits.

APPLY

THE WESTERN FDY. CO.
310 E. 8TH ST.
HOLLAND, MICH. 49423 (96-4)

MOLDING LINE FOREMAN

Will be responsible for operation of high pressure automated molding line. Must be knowledgeable in areas of good foundry practices. Good solid experience in foundry operations necessary.

MAINTENANCE FOREMAN

Must possess supervisory skills & experience. Must be knowledgeable in areas of electrical, hydraulic & mechanical maintenance.

Excellent company benefits

Good opportunity

Contact

R. G. REAM

Well-McLain Company, Inc.
Blaine Street

Michigan City, Indiana 46360

Ph. (219) 879-6561

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS CHICAGOJE

Maloniai kviečiame atsilankyti į L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Naujųjų 1974 Metų sutikimą rengiamą 1973 m. gruodžio 31 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose, 6422 So. Kedzie Ave. Vietos rezervuojamos pas kol. E. Kniukstą, tel. 778-3455.

ALTERATION FITTER

Must be able to fit and sew women's clothing. Full or part time. Apply ALLEN'S — personnel office, Chelton Ave. and Green Street, Philadelphia, Pa. 19144. (96-4)

MACHINISTS
HORIZONTAL BORING MILL
TURRET LATHE
ENGINE LATHE
RADIAL DRILL
Experienced only. 1st or 2nd shift. Full or part time.
ATLAS CAR & MFG.
1140 Ivanhoe Rd.
Cleveland, Ohio
216-451-7033 (96-4)

WANTED EXPERIENCED FITTERS

For steel plate weldments. Must be able to read blueprints. Overtime, full fringe benefits, day shift. Apply
STEEL FABRICATING & SHEET METAL
5281 Miller Rd.
Dearborn, Mich. (92-96)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY'S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — **PARAMA**

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

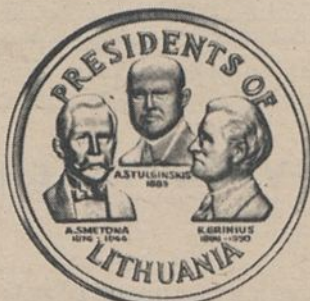
Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

NIEKAD NESENSTANTI DOVANA

Vestuvių, vardadienio, gimtadienio ir kitomis progomis vertingiausia, patvariausia ir prasmingiausia dovana yra LF išleisti Lietuvos 3-jų Prezidentų ir Karaliaus Mindaugo sidabriniai medaliai. Taip pat tie medaliai — reikšminga dovana lietuviams bei kitataučiams, norint juos pagerbti — atžymėti už jų naudingus darbus mūsų tautai.

LIETUVOS 3-jų PREZIDENTŲ MEDALIS MEDALIS

Kaina \$10.00

su reprezentazine dėžute

\$12.50

Pašto išlaidoms pridėdama 70 ct.

KARALIAUS MINDAUGO MEDALIS

Kaina \$12.50

su reprezentazine dėžute

\$15.00

Pašto išlaidoms pridėdama 70 ct.

Medalių užsakymus siųsti kartu su čekiais:

LITHUANIAN FOUNDATION,
2422 West Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629.

Čekius rašyti Lietuvių Fondo vardu.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Kalėdų šventė — eglutė įvyks 1974 m. sausio mėn. 6 d. Programą atliks pirmųjų 6 skyrių ir vaikų darželio mokiniai. Be to dalyvaus ir mokyklos kanklių orkestras. Tėvų komitetas paruoš vaises.

• Vytautas ir Nora Braziuliai, Kalėdų švenčių proga Dirvai paremti įteikė auką 10 dol. Už auką nuoširdžiai dėkojame.

• Dr. Henrikas Brazaitis ir Ponia, vietoj kalėdinių ir N. Metų sveikinimų, atsiuntė auką Dirvai paremti 15 dol. Širdingai dėkojame už auką.

• Jolanda Mickevičiūtė, lituanistinės mokyklos mokinė, guli ligoninėje plaučių uždegimu savo tėvelio dr. Mickevičiaus priežiūroje.

Clevelando šaulių susirinkime lituanistinėms mokykloms įteikiama auka 100 dol. pirkimui lietuviškų kanklių. Už auką dėkoja mok. vedėjas P. Karalius. Nuotraukoje iš kairės: A. Karsokas, dr. K. Pautienis, I. Jonaitienė, A. Mikoliūnas, U. Grincienė ir P. Karalius.

V. Bacevičiaus nuotrauka

CLEVELANDO ŠAULIŲ KUOPA MINĖJO 3 METŲ SUKAKTĮ

Š.m. gruodžio 9 d. Šv. Jurgio parapijos salėje, Clevelando Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopa minėjo savo 3 metų gyvavimo sukaktį. Minėjimą atidarė vicepirmininkas A. Mikoliūnas su Dr. K. Pautienio pasikaita ir vėliau buvo metinis kuopos susirinkimas.

Paskaita apie didvyrišką Suomijos moterų veiklą visus labai sudomino, nes Suo-

mijos šaulės atliko tiek darbų, kad jokia kita maža tauta to negalėtų atlikti. Suomijos šaulių sąjunga Lotta Sward turėjo taikos metu 70.000 narių, o karo metu apie 95.000. Moterys šaulės dirbo laike karo su Rusija 1939/40 m. kariškus ir civilius sunkius darbus. Lietuvoje moterų šaulių buvo tik 15.000. Suomijos šaulės karo metu pavadavo apie 95.000 karių, kurie galėjo būti fronto linijose. Šaulės dirbo orlaivių sekimo punktuose, ligoninėse, paštuose ar kaip slėptuvių priežiūrėtojos.

Po dr. K. Pautienio paskaitos sekė metinis susirinkimas, kuriam pirmininkavo E. Jonaitienė ir sekretoriavo U. Grincienė. Prieš kiek laiko šaulių kuopa nusiuntė į Suvalkų trikampį lietuviams 20 siuntinių rūbų, dabar šauliai vėl ruošiasi siųsti siuntinių. Šaulių kuopa paskaitoje lituanistinėms mokykloms 100 dol. pirkimui lietuviškų kanklių ir kuopos pirmininkas taip pat pristatė naujus šaulius, kurie neseniai įstojo kuopon: V. Žitkų, A. Balą, A. Andriusaitį, J. Navicką, A. Česną. Šaulė A. Smelstoriene naujiems šauliams prisegė po gėlę.

Susirinkimas baigtas Lietuvos himnu. (kp)

AČIŲ UŽ PARAMĄ

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija savo metiniame susirinkime paskyrė Šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai Clevelande \$100.00, Lietuvos šaulių Sąjungos Tremtyje Clevelando Kar. Juozapavičiaus kuopa paskyrė \$100.00 abiejų Clevelando lituanistinių mokyklų kanklių orkestrui kanklėms nupirkti.

Už aukas reiškiu nuoširdžią padėką — Pr. Karalius, švietimo dal. vadovas.

• Globe Parcel Service, Inc. Cleveland skyrius bus uždarytas nuo gruodžio mėn. 24 d. iki sausio mėn. 2 d. Gerbiams klientams ir viems lietuviams linki linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų.

Vedėjas

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatingą patarnavimą.

LIETUVIŲ KLUBO

KALĖDŲ VAKARAS

įvyksta šeštadienį, 1973 gruodžio 22.

Vakariene duodama nuo 6 val. vak. iki 1 val. vak. Apsilankys KALĖDŲ SENIS. Smagi švenčių nuotaika, gražiai dekoruotose klubo patalpose. Pirmą kartą valgiai bus pagaminti naujoje klubo virtuvėje.

VAKARIENĖ ASMENIUI \$3.50.

Kviečiami klubo nariai, jų šeimos ir visi klubo bičiuliai. Bilietus reikia įsigyti š anksto klube pas bartenderius arba rezervuoti telef. 531-2131.

KLUBO VALDYBA

ĮSIGIJO AKCIJAS

Per lapkričio mėnesį Naujų Lietuvių Namų akcijas įsigijo: Telesforas Duleba — 6 akcijas, Benjaminas Paulionis — 3, Stepas Butrimas — 2, Gintautas Neumanas — 2, Erick Unger — 5, Anthony Dumčius — 2, Daniel Parulis — 1 (pažadėjęs 10, moka po vieną kas mėnesį), Vytautas ir Irena Snieskai — 10, Kunevičienė pirkė savo vaikaičiams Richardui ir Rūtai — 10, Petras ir Natalija Bieliniai — 11.

Po Namų atidarymo pertraukos, prašome įsigyti akcijų, kurie dar neturi. Vien baldams mokėti dar reikia \$17,000.00.

Artinasi Kalėdos ir dovanų pirkimo periodas. Prisidėsite prie Namų, jei dovanas įsigysite vieni kitiems, o ypač vaikams ir vaikaičiams, Naujų Namų akcijas. Prašome skambinti tel. 531-2131 arba 842-8336 (Stepui) ir akcijos prieš šventes bus pristatytos.

Direkcija ir Finansų Komisija

LITHUANIAN VILLAGE INC. reikalingas naujųjų lietuvių namų REIKALŲ VEDĖJAS. Taip pat reikalingi tarnautojai administraciniam darbui, moką sąsąskaitą ir galį savarankiškai tvarkyti raštinę.

VALGYKLAI IR KLBUI reikalingi vedėjai ir personalas svečių aptarnavimui.

Labai skubu. Suinteresuoti dėl sąlygų prašom kreiptis raštu ar telefonu pas Lithuanian Village Inc. pirmininką J. Stempužį, 877 E. 185 St., Cleveland, Ohio 44119. Tel. (216) 382-9268. (96-97)

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

FLORIDA — DAYTONA BEACH SEASCAPE RESORT MOTEL

Idealus klimatas praleisti atostogas, taip pat čia galima įsigyti žemės ar namus atečiai.

Kviečiame aplankyti. Kainos visiems prieinamos. Rašykite:

SEASCAPE RESORT MOTEL

Ad. Andriulis
3321 S. ATLANTIC AVE.
DAYTONA BEACH, FLA. 32018
PHONE: 904-767-1372

REPUBLIC STEEL CORPORATION

REPUBLIC STEEL HAS OPENINGS IN THE FOLLOWING SKILLS:

BOILER OPERATOR (H.P.)

STATIONARY STEAM ENGINEERS

JOURNEYMAN BLACKSMITH

JOURNEYMAN MACHINIST

JOURNEYMAN ELECTRICIAN

- APPLY -

2633 - 8th Street NE. Canton, Ohio
8:00 AM to 4:00 PM.

An Equal Opportunity Employer M/F

PIPE FITTER

Must be Journeyman or Equivalent, and be able to work any shift. Excellent benefits and working conditions. Apply:

CHAMPION SPARK PLUG CO.
20000 Conner Ave., Detroit, Mich. 48234

An Equal Opportunity Employer

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus.

Automatinė, kompiuterizuota apskačiavimų sistema.

★

Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

★

Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5¼%

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6½% — 7½%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI
APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

★

Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

★

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MINTYS PRIE NAUJAI SUPILTO JONO ŽUKO KAPO

Ten kur apdainuotas Anykščių šilelis, kur Puntukas amžinai išdidus, ten Tu išvydai pasaulį 1916 metais spalio 30 dieną. Mamytės nemigo naktimis, tėvelio rūpesčiais augai ir pradėjai žengti pirmuosius žingsnius. Subrendęs ir palikęs artojo žagre išėjai atlikti karinę prievolę. Šaunių Lietuvos karių gretose buvai pirmas dainos pravedėjas. Vos grįžus iš kariuomenės prie artojo žagrės, raudonasis komunizmas iš Rytų užplūdo Lietuvą ir ją pavergė. Negalėjai nesijaudinti matydamas terorizuojamą Tėvynę, todėl stojai į kovą prieš okupantą ir tos kovos nenutraukei iki mirties.

Karo audra Tave išplėšė iš gimtųjų namų ir Tėvynės. Su benamio našta išėjai į vakarus ir ten pradėjai sunkų karo meto gyvenimą.

A.A. Jonas Žukas

ma, bet laimė Tave lydėjo -- likai sveikas. Po karo, per gyvenęs tremtinių stovyklų vargus, atvykai į laisvės šalį -- Ameriką, pilnas energijos, ryžto ir lydimas jaunystės. Įsikūrei Clevelande ir

ten įsijungei į lietuvišką gyvenimą. Sukūrei šeimą su Ona Juodišiu. Gyvenant Clevelande jūsų šeima padėjo dviem sūnais ir viena dukra. Nors Clevelande gerai sekėsi, tačiau nutarei vykti į saulėtą Kaliforniją ir čia atvykai 1962 metais, įsikurdamas Los Angeles. Čia Tau puikiai sekėsi statybų verslas, bet greit jį pakeitė ant vaikų darželio verslo, kas dar geriau pradėjo sekis. Per trumpą laiką net 3 darželius įsigijai. Pastatei sau puikią rezidenciją, bet neteko nei vienos dienos joje pagyventi, nes besireiškia ligos simptomai privertė vykti į ligoninę pasitikrinimui kur ir užgeso Tavo gyvybė po trijų ir pusės mėnesio baisių kančių. Amžiams užmerkei akis gruodžio 6 dieną palikdamas liūdinčią žmoną, 21 metų sūnų Rimantą, 16 metų sūnų Juliją ir 20 metų dukrą Ireną.

Kaip Tu buvai taip ir Tavo vaikai yra geri lietuviai ir uolūs lietuviško jaunimo organizacijų nariai. Tau išėjus iš mūsų tarpo, mes laikinai pasilikę jausime tuštumą netik draugiškuose subuvimuose, bet lietuviškų organizacijų gretose. Todėl paskutiniui atsisveikinimui su Tavimi susirinko gausus būrys lietuvių į Šv. Kazimiero bažnyčią ir palydėti į amžino poilsio vietą -- Šv. Kryžiaus kapines. Čia organizacijų atstovams tariant atsisveikinimo žodį daugelio akyse rodėsi ašaros, linko galvos prieš Tavo karstą ir paskutinis tylus sudievieškojo Tavo gėlės skėstančiame karste!...

Mielas Jonai! Mes nuėjome palikę Tave vieną aukštame kapinių kalnelyje kur amžinai pasiliksi gulėti prislėgtas saulėtos Kalifornijos žemelės... Išsėkis ramybėje. Leonas Kantas

KALĖDINIS VAKARAS OMAHOJE

Jau keletą metų iš eilės, prieš Kalėdų šventes, Omahos lietuvių choras 'Rambynas' suruošia Kalėdinę vakarienę - vakarą, pabendravimui su lietuviškąja Omahos visuomene. Taigi ir šiais metais, gruodžio 8 d. įvyko ši tradicinė vakarienė. Choro valdyba padėjo nemažai pastangų, kad šis vakaras būtų visiems malonus. Salė puošėsi gražiai, šiaudinukais ir kt. ornamentais papuošta eglutė. Papuošimas buvo A. Antanėlio nuopelnas. Kitus scenos dekoravimus atliko Regina Jonušaitė. vakarienė

sumanių šeiminių dėka, buvo paruošta labai gerai. Šiuo reikalu daug pastangų idėjo valdybos narė K. Rukienė, suorganizuodama gerų šeiminių kadrą. Programą, kaip rengėjai sako, sudaryta greitomis, bet buvo įdomi ir gana juokinga. Choristės tikrai jau nepagalėjo daug, persunktos humoru, savikritikos, kas iečia choro veiklą, repeticijų lankymą ir įvair. tarpusavio ginčus. Šį vaizdelį paruošė D. Sulskienė ir R. Micutaitė.

Choro išdinink. St. Martinkus, kuris visuose lietuvių subuvimuose nesiskiria su foto ir filmavimo aparatu, parodė daug skaidrių su 'pritaikintais' paaiškinimais, sukeldamas juoko ir plojimų nes daugelis svečių, net ne-

žinojo, kad kada galėjo patekti, vienoj ar kitoj pozoj foto aparatą. Laima Antanėlienė ir Regina Jonušaitė imitavo dvi lietuvaite solistes iš skirtingų kraštų, gerai atlikdamos 'solisčių partijas'. Programoj dar pasirodė V. Gaidelis, A. Totila ir B. Sulskis, kuris su gražiu cizinizmu vykusiai atliko pasiimtą užduotį.

Choras 'Rambynas' yra bene pajėgiausias vienetas Omahos lietuvių kolonijoje. Jame susibūrę nemažai sumanių ir talentingų žmonių.

Šiuo metu, choro valdybą sudaro: pirmininkas Algis Antanėlis, sekret. V. Gaidelis, išdin. St. Martinkus, parengimų reikalams K. Rukienė ir jaunimo atstovė Šalikauskaitė.

(jp)

Lietuvos Diplomatinijos pionieriui

VACLOVUI SIDZIKAUSKUI

mirus, jo našlei, mūsų brangiai BIRUTEI SKUČAITEI-SIDZIKAUSKIENEI, ir visiems velionies giminėms reiškiamo gilią užuojautą

Stepas ir Aldona
Mackevičiai

A. A.

JONUI ŽUKUI,

Los Angeles ALTo skyriaus išdininkui mirus, jo žmoną p. ONĄ, dukrelę IRENA, sūnus RIMĄ ir JULIJĄ bei kitus gimines giliai užjaučiame ir kartu liūdime

ALTo Los Angeles
Skyriaus Valdyba

A. A.

DR. ALBINUI LIAUBAI

mirus, žmonai JANINAI, sūnams dr. RIMUI ir ALGIUI, dukrelei ALDONAI, motinai ir seserims EUGENIJAI ir VALERIJAI ir jų šeimoms gilią užuojautą reiškia

Dalia ir Jonas Maurukai
su šeima

A. A.

KRISTINAI STEIKŪNIENEI

mirus, dukroms REGINAI ir LILIJAI ir jų šeimoms gilią užuojautą reiškia

Aldona ir Antanas
Kavaliūnai

KRISTINAI STEIKŪNIENEI

mirus, dukrą REGINĄ ČIUBERKIENE, jos šeimą bei artimuosius skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame

Genė, Juozas ir Vytenis
Čyvai

Pranešame mūsų draugams ir pažįstamiems, kad š. m. gruodžio mėn. 11 dieną mirė eidama aštuoniasdešimdevintuosius metus mūsų mylima motina,

GLAFIRA VYŠNIAUSKIENĖ.

Nūliudę
sūnus dr. K. Vyšniauskas,
su žmona,
anūikai ir proanūkės

Brangiai motinai, uošvei, močiūtei

KRISTINAI STEIKŪNIENEI

mirus, dukroms REGINAI ČIUBERKIENEI ir LILIJAI RAMONIENEI, jų šeimoms ir visiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Jadvyga Chmieliauskienė
ir
Bužėnų šeima

Mielai mamytei ir senelei

A. A.

GLAFIRAI VYŠNIAUSKIENEI

mirus, sūnui dr. KONSTANTINUI VYŠNIAUSKUI ir jo šeimai reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Birutė ir Eduardas Malcanai
Elena Vyšniauskienė

Veterinarijos gydytojui

ALBINUI LIAUBAI

mirus, jo seserį EUGENIJĄ AZELIENE, jos šeimą, bei artimuosius liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučia

K. ir S. Lazdiniai

A. A.

DR. ALBINUI LIAUBAI

netikėtai mirus, Velionio motinai, žmonai JANINAI, sūnams Dr. RIMUI ir ALGIUI, dukrelei ALDONAI, seserim VALERIJAI VAICJURGIENEI ir EUGENIJAI AZELIENEI bei jų šeimoms reiškiamo giliausią užuojautą ir kartu liūdime

J. E. Valukoniai
K. O. Adomavičiai

Brangiems REGINAI ir JONUI ČIUBERKIAMS, visai jų šeimai ir giminėms, jų motinai, uošvei ir senelei

KRISTINAI STEIKŪNIENEI

mirus, užuojautą reiškia ir drauge liūdi

Stepas ir Aldona
Mackevičiai

Brangiai motinai, uošvei, senelei

A. A.

KRISTINAI STEIKŪNIENEI

mirus, jos dukrai REGINAI ir JONUI ČIUBERKIAMS bei šeimai reiškiamo gilią užuojautą

Aldona ir Vytautas
Mauručiai

Veterinarijos gydytojui

ALBINUI LIAUBAI

staiga mirus, žmonai JANINAI, sūnams dr. RIMUI, ALGIUI, dukrelei ALDONAI, seseriai EUGENIJAI AZELIENEI ir jos šeimai gilią užuojautą reiškia

Marytė ir Šarūnas
Lazdiniai

A. A.

VET. GYD. ALBINUI LIAUBAI

mirus, jo žmoną JANINĄ, sūnus ir dukrą, seserį EUGENIJĄ AZELIENE, visus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Ona ir Povilas
Skardžiai